

K. ČUKOVSKI BARBARA I

DOKTOR JOJBOLI

mladost

ČUKOVSKI

DOKTOR JOJBOLI

B I B L I O T E K A   V J E V E R I C A

UREDNIK GRIGOR VITEZ

Svezak 10

*

Naslov izvornika

К. ЧУКОВСКИЙ

ДОКТОР
АЙБОЛИТ

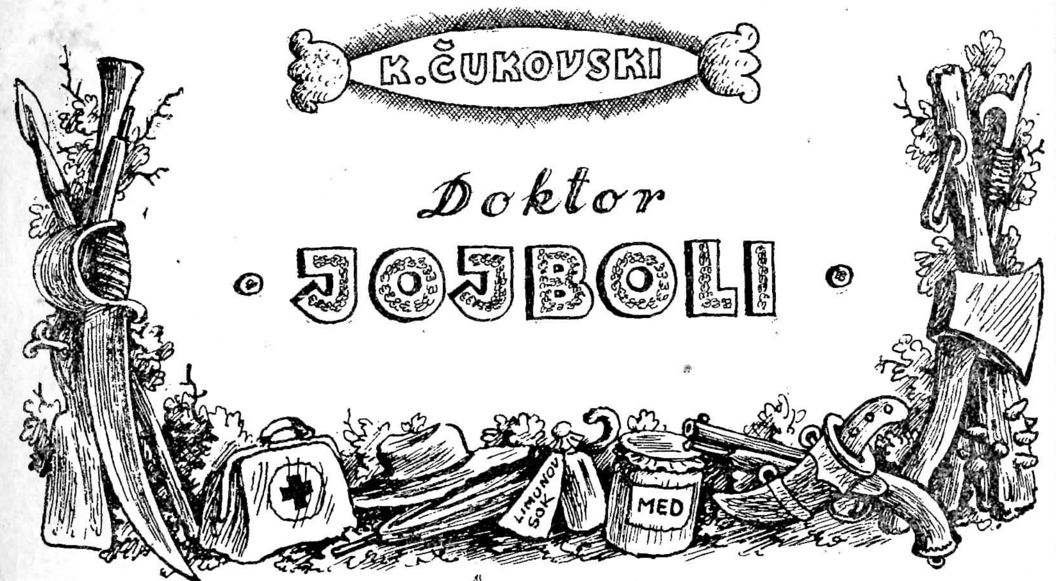
*

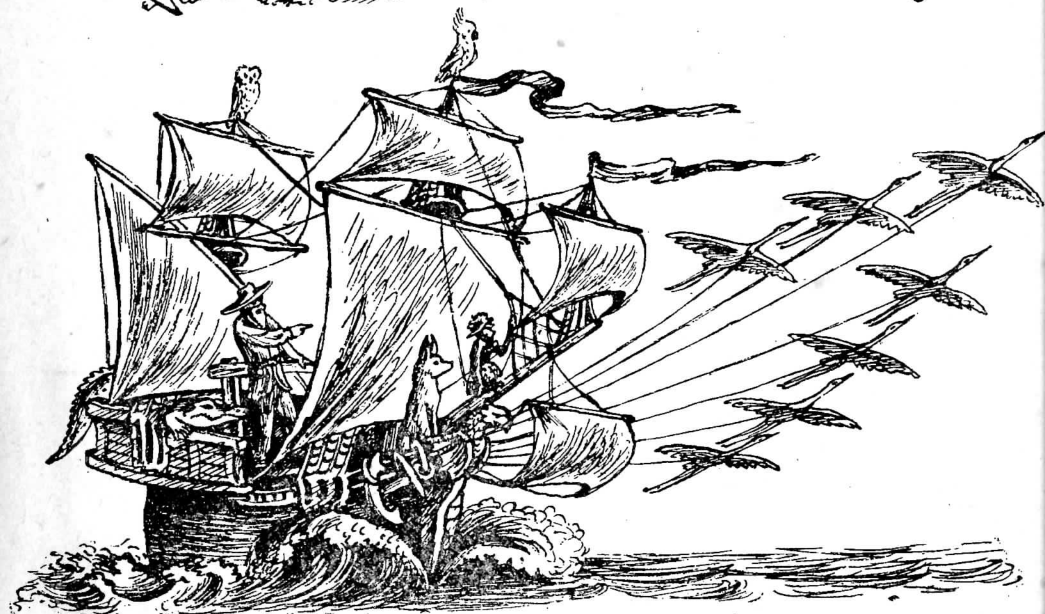
Preveo

GRIGOR VITEZ

*

Ilustracije iz originala

MLADOST – ZAGREB 1958

Po motivima

H. LOFTINGA

IZDAVAČKI ZAVOD JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE, TISKARA

ZAGREB

1. DOKTOR I NJEGOVE ŽIVOTINJE

Živio tako doktor. Bio je jako dobar. Zvao se Jojboli. I imao zlu sestru, zvala se Barbara.

Više od svega na svijetu doktor je volio životinje. U sobi su mu živjeli zečevi. U ormaru mu je prebivala vjeverica. Na divanu se nastanio bodljavi jež. U škrinji bijahu bijeli miševi.

Ali između svih svojih životinja doktor Jojboli najviše je volio patku Kiku, psa Avva, gicu Groh-Groh, papagaja Karuda i sovu Bumbu.

Jako se ljutila na doktora njegova zla sestra Barbara zbog toga, što je u sobi držao tolike životinje.

— Da si ih smjesta protjerao! — vikala je ona. — Samo prljaju sobu. Ne ću da živim s tim gadnim stvorovima!

— Ne, Barbaro, one nisu gadne! — govorio je doktor. — Meni je drago, što one žive uza me.

Sa svih strana doktoru dolažahu da se liječe pastiri, bolesni ribari, drvosječe, seljaci, i svakome bi davao lijek, i svaki bi odmah ozdravio.

Čim bi se koji seoski mališan udario u ruku ili ogrebao nos, odmah bi trčao k Jojboliju i — pogledaš, a on već za desetak minuta kao da mu ništa nije ni bilo, zdrav, veseo, igra se s papagajem Karudom, a sova Bumba časti ga kiselim bombonima i jabukama.

Jednom je k doktoru došao jako žalostan konj i rekao mu:

— Lama — vonoj — fifi — kuku!

Doktor je odmah razumio, da to na životinjskom jeziku znači:

»Bole me oči. Dajte mi, molim vas, naočari.«
Doktor je još davno naučio govoriti životinjski. Rekao je konju:
— Kapuki, kanuki!
Na životinjskom to znači:
»Izvolite sjesti!«
Konj sjedne. Doktor mu stavi naočari, i oči ga prestaše boljeti.
— Čaka! — reče konj, mahnu repom i otrča na ulicu.
»Čaka« životinjski znači »hvala«.
Skoro sve životinje, koje su imale slabe oči, dobivale su od doktora Jojbolija naočari. Konji počeše hodati s naočarima, krave — s naočarima, mačke i psi — s naočarima. Čak i stari gavrani nisu izlijetali iz gnijezda bez naočara.
Svaki dan k doktoru je dolazilo sve više životinja i ptica. Dolažahu kornjače, lisice i koze, dolijetahu ždrali i orlovi.
Sve je liječio doktor Jojboli, ali novaca nije uzimao niotkoga, jer odakle novac kornjačama i orlovima!
Uskoro su po šumi i po selima bili izlijepljeni ovakvi oglasi:

Lječilište otvori se
Za zvjerinje i za ptice.
Brže tamo
Liječiti se!

Izlijepiše te oglase Vanja i Tanja, djeca iz susjedstva, koje je doktor jednom izliječio od šarlaha i ospica. Oni su mnogo voljeli doktora i rado mu pomagali.

2. MAJMUN ČIČI

Jedne večeri, kad su sve životinje spavale, doktoru netko pokuca.
— Tko je? — upita doktor.
— Ja sam, — odgovori tihi glas.
Doktor otvori vrata, a u sobu uđe majmun, sav bijedan i blatan. Doktor ga posadi na divan i upita:
— Što te boli?
— Vrat, — reče on i zaplaka.
Sad je tek doktor vidio, da mu je na vratu veliki konopac.
— Pobjegao sam od zločestog verglaša — reče majmun i ponovo zaplaka. — Verglaš me je tukao, mučio i svud me je vukao za sobom na konopcu.
Doktor uze škare, prereže konopac i majmunu namaza vrat takvom čudotvornom mašću, da je vrat odmah prestao boljeti. Potom okupa majmuna u koritu, dade mu jesti i reče:
— Živi kod mene, majmune. Ne dam da te vrijeđaju.
Majmun vrlo rado pristade. Ali kad je sjedio za stolom i krckao velike orahe, kojima ga je častio doktor, u sobu utrča zločesti verglaš.
— Daj moga majmuna! — vikne on. — To je moj majmun!
— Ne dam! — reče doktor. — Nipošto ne dam! Ne dam da ga mučiš.
Razbješnjeli verglaš htjede uhvatiti doktora Jojbolija za gušu.
Ali mu doktor mirno reče:
— Smjesta se čisti! A ako se budeš derao, dozvat ću psa Avva, i on će te izujedati.
Avv utrča u sobu i strašno progovori:

— Rrrr ...

Na životinjskom jeziku to znači:

»Bježi, jer ću te ujesti!«

Verglaš se uplaši i pobježe glavom bez obzira. Majmun ostade kod doktora. Životinje ga uskoro zavolješe i prozvaše Čiči. Na životinjskom jeziku »čiči« znači »momčina«.

Čim ga Vanja i Tanja ugledaše, kliknuše u glas:

— O, kako je drag! Kako je divan!

I odmah se počeše s njim igrati, kao sa svojim najbližim drugom. Igrahu se i skrivača i s loptom, a onda se svetroje uzeše za ruke i otrčaše na morsku obalu, i tamo ih je majmun naučio veseli majmunski ples, koji se na životinjskom jeziku zove »tkella«.

3. DOKTOR JOJBOLI NA POSLU

Svaki dan su k doktoru Jojboliju dolazile životinje da ih liječi. Lisice, kunići, tuljani, divlje svinje, deve — svi su k njemu izdaleka dolazili. Nekoga je bolio trbuh, nekoga zub. Svima im je doktor davao lijekove i oni su odmah ozdravljali.

Jedamput dođe k Jojboliju bezrepi kozlić, i doktor mu prišije rep.

A onda je iz daleke šume došla, sva u suzama, medvjedica. Žalosno je stenjala i kmečala: iz šape joj je stršio veliki trn. Doktor izvadi trn, opra ranu i namaza je svojom čudotvornom mašću.

Bol medvjedici odmah prođe.

— Čaka! — povika medvjedica i veselo potrči kući — u rodni brlog, k svojim medvjedićima.

Onda se k doktoru dovukao bolesni zec koga umalo nisu psi rastrgli. A onda je došao bolesni ovan, koji se jako prehladio i kašljao. A onda opet dođoše dva pileta i dovedoše purana, koji se otrovao gljivama ludarama. Svakom, svakom je doktor davao lijekove i svi su odmah ozdravljali i svaki bi mu govorio »čaka«.

A onda, kad su svi bolesnici otišli, doktor Jojboli začuje kao da nešto šuška iza njegovih vrata.

— Naprijed! — povika doktor.

I tužni je leptir dohrlio:
»Na svijeći sam krilce oprljio.
Pomozi mi, pomozi Jojboli:
Ranjeno me krilce moje boli!«

Doktoru Jojboliju bješe žao leptira. Uze ga među dva prsta, stavi na dlan i dugo je pregledavao oprljeno krilce. A onda se nasmije i veselo reče leptiru:

— O, ne tuži, leptiriću,
Tebi drugo ja prišit ću
Plavo,
Novo,
I svileno krilo.
Bit će ljepše
Nego što je bilo!

I ode doktor u susjednu sobu te donese odanle čitavu hrpu svih mogućih krpica — baršunastih, atlasnih, batistnih, svilenih. Krpice bijahu u raznim bojama: plave, zelene, crne. Doktor je dugo preturao po njima i na koncu izabra jednu — svijetloplavu s purpurnim pjegicama. I smjesta skroji od nje škaricama odlično krilce, koje je prišio leptiru.

Nasmija se leptirić
I poleti u gajić
Da lijeće pod brezama
S leptirima i bubama.

A veseli Jojboli
S prozora mu govori:
»Ded veselo samo lijeći,
Al' ne idi blizu svijeći!«

Tako se doktor bavio sa svojim bolesnicima do kasne večeri. Uveče bi prilegao na divan, slatko zaspao i sanjao bijele medvjede, jelene, morževe.

I odjednom bi mu opet netko pokucao na vrata.

4. KROKODIL

U tom gradu, gdje je doktor živio, bijaše cirkus, a u cirkusu je bio velik Krokodil. Tamo su ga ljudima pokazivali za novce.

Krokodila zabolješe zubi, i on dođe doktoru Jojboliju da se liječi. Doktor mu dade čudotvorni lijek, i zubi ga prestaše boljeti.

— Kako je kod vas lijepo! — izjavi Krokodil ogledajući se na sve strane i oblizujući se. — Koliko imate zečića, ptičica, miševa! I svi su tako debeli, lijepi! Dozvolite mi da ostanem kod vas zauvijek. Ne želim se vraćati gospodaru cirkusa, on me slabo hrani, tuče me, psuje.

— Ostani, — pristane doktor. — Izvoli! Samo pazi: pojedeš li ma i jednog zečića, ma i jednog vrapca, istjerat ću te van.

— U redu, — saglasi se Krokodil i uzdahne. — Obećajem vam, doktore, da ne ću jesti ni zečeva ni ptica.

I Krokodil osta kod doktora.

Bio je miran. Nikoga nije dirao, ležao je pod krevetom i neprestano je razmišljao o svojoj braći i sestrama, koji su živjeli daleko-daleko, u žarkoj Africi.

Doktor zavoli Krokodila i često je razgovarao s njim. Ali zločesta Barbara nije mogla trpjeti Krokodila i zahtijevala je, da ga doktor protjera.

— Ne želim ga vidjeti! — vikala je. — Tako je odvratan, zubat. Sve kvari, čega se god dotakne. Juče je pojeo moju zelenu suknju, koja je bila prebačena preko prozora.

— I dobro je učinio, — reče doktor. — Odjeću treba spremati u ormar, a ne bacati preko prozora.

— Otkako je taj odvratni krokodil — nastavljala je Barbara — mnogi se ljudi boje k nama dolaziti. Dolaze samo siromasi, a ti od njih ne uzimaš novac, te smo sad tako osiromašili, da nemamo za što ni kruha kupiti.

— Ne trebaju mi novci — odvrati Jojboli. — Meni je i bez novaca dobro. Životinje hrane i mene i tebe.

5. PRIJATELJI POMAŽU DOKTORU

Barbara je govorila istinu: doktor je ostao bez kruha. Tri dana je sjedio gladan. Nije imao novaca.

Životinje, koje su bile kod doktora, vidješe da nema što da jede, i počeše ga hraniti. Sova Bumba i gica Groh-Groh napraviše na dvorištu vrt: gica je rilom kopala lijehe, a Bumba sadila

krompire. Krava je svaki dan, ujutro i uveče, usluživala doktora svojim mlijekom. Kokica mu je nesla jaja.

I svi se počeše brinuti za doktora. Pas Avv čistio mu je pod. Tanja i Vanja, skupa s majmunom Čičijem, nosili su mu vodu s bunara.

Doktor je bio jako zadovoljan.

— Nikada u mom domu nije bilo takve čistoće. Hvala vam, djeco i životinje, na vašem radu!

Djeca su mu se veselo nasmijala, a životinje su odgovorile u jedan glas:

— Karabuki, marabuki, bu!

Na životinjskom jeziku to znači:

»Kako ti ne bismo pomogli? Pa ti si naš najbolji prijatelj.«

Pas Avv lizne ga u obraz i reče:

— Abuzo, mabuzo, bah!

Na životinjskom jeziku to znači:

»Mi te nikada ne ćemo ostaviti i bit ćemo ti vjerni prijatelji.«

6. LASTAVICA

Nekako uveče sova reče:

— Tko to tamo grebucka za vratima? Izgleda, kao da je miš.

Svi prisluhnuše, ali ništa nisu čuli.

— Nema za vratima nikoga! — izjavi doktor. — To se tebi tako pričinilo.

— Ne, nije se pričinilo — usprotivi se sova. — Čujem da netko grebucka. Mora da je miš ili ptica. Pa možete mi valjda vjerovati. Mi, sove, čujemo bolje nego ljudi.

Bumba se nije prevarila.

Majmun otvori vrata i ugleda na pragu lastavicu.

Lastavica — zimi! Kakvo čudo! Lastavice ne podnose studeni i, čim nastupi zima, odlete u žarku Afriku. Sirota, kako joj je hladno! Sjedi na snijegu i dršće.

— Lastavice! — povika doktor. — Uđi u sobu i ogrij se kraj peći.

Spočetka se lastavica bojala ući. Vidjela je da u sobi leži Krokodil, pa je mislila da će je pojesti. Ali joj je majmun Čiči rekao, da je taj Krokodil jako dobar. Onda lastavica uleti u sobu, sjede na naslon stolice, ogleda se unaokolo i upita:

— Ćiruto kisaga mak?

Na životinjskom jeziku to znači:

»Recite, molim vas, ne živi li ovdje znameniti doktor Jojboli?«

— Jojboli — to sam ja, — reče doktor.

— Imam za vas veliku molbu, — nastavi lastavica. — Morat ćete odmah putovati u Afriku. Ja sam specijalno doletjela iz Afrike, da vas tamo pozovem. Tamo, u Africi, žive majmuni, i sad su ti majmuni bolesni.

— A što ih boli? — upita doktor.

— Boli ih trbuh, — reče lastavica. — Polijegali po zemlji i plaču. Samo je jedan čovjek koji ih može spasiti — to ste vi. Uzmite sa sobom lijekove, i idemo što brže u Afriku! Ako ne pođete u Afriku, svi će majmuni pomrijeti.

— Oh, — reče doktor — rado bih putovao u Afriku! Volim majmune, žao mi je, što su bolesni. Ali nemam lađe. Da bi se putovalo u Afriku, treba imati lađu.

— Siroti majmuni! — reče Krokodil. — Ako doktor ne pođe u Afriku, svi će sigurno pomrijeti. Jedini on ih može izliječiti.

I Krokodil zaplaka tako velikim suzama, da su po podu potekla dva potoka.

Najedamput doktor Jojboli povika:

— Ipak ću poći u Afriku! Ipak ću izliječiti bolesne majmune! Sjetio sam se, da moj znanac mornar Robinzon, koga sam spasio nekad od groznice, ima odličnu lađu.

Uzme šešir i pođe k mornaru Robinzonu.

— Zdravo mornaru Robinzone! — pozdravi ga on. — Budi dobar, daj mi tvoju lađu. Htio bih putovati u Afriku. Tamo, nedaleko od pustinje Sahare, nalazi se čarobna Zemlja majmuna.

— Dobro, — reče mornar Robinzon. — Dat ću ti lađu vrlo rado. Spasio si mi život i rado ću ti učiniti svaku uslugu. Samo gledaj da mi dovezeš lađu natrag, jer druge nemam.

— Svakako ću dovesti — reče doktor. — Budi miran. Samo ću do Afrike i nazad.

— Uzmi, uzmi, — ponavljaše Robinzon. — Samo gledaj da je ne razbiješ o podvodne grebene!

— Ne boj se, ne ću razbiti, — reče doktor, zahvali se mornaru Robinzonu i otrča kući.

— Životinje, spremajte se! — poviče. — Sutra ćemo ići u Afriku!

Životinje se jako obradovaše, počeše skakati po sobi i pljeskati. Najviše se veselio majmun Čiči:

— Idem, idem u Afriku,
U rođeni kraj!
Afrika, Afrika,
Mili zavičaj!

— Ne ću sve životinje povesti u Afriku, — izjavi doktor Jojboli. — Ježevi, šišmiši i kunići treba da ostanu ovdje, u mojoj kući. S njima će ostati i konj. Sa sobom ću povesti Krokodila, majmuna Čiči i papagaja Karuda, jer oni su rodom iz Afrike: tamo žive njihovi roditelji, braća i sestre. Osim toga, povest ću sa sobom Avva, Kiku, Bumbu i gicu Groh-Groh.

— A nas?! — zavikaše Tanja i Vanja. — Zar ćemo mi ostati ovdje bez tebe?

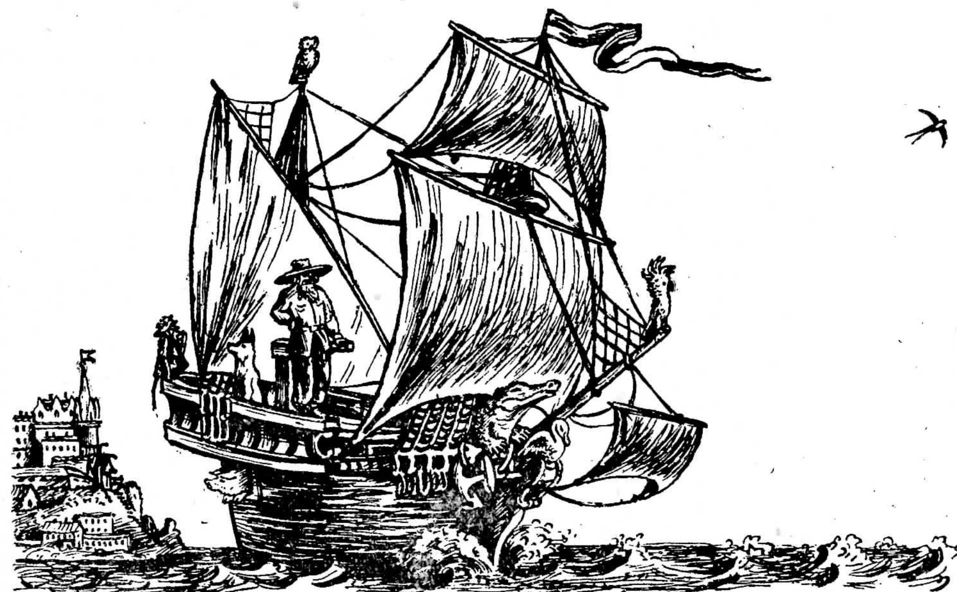
— Da! — rekao je doktor i čvrsto im stegao ruke. — Do viđenja, dragi prijatelji! Vi ćete ostati ovdje pa ćete se brinuti za moj povrtnjak i vrt. Vrlo brzo ćemo se vratiti! I dovest ću vam iz Afrike divnih darova.

Tanja i Vanja pokunjiše glave. Ali malo porazmisliše i rekoše:

— Ništa zato: mi smo još maleni. Sretan put! Doviđenja! A kad odrastemo, svakako ćemo poći s tobom na putovanje.

— Još kako! — reče Jojboli. — Morate još samo malo-malo narasti.

7. U AFRIKU!

Životinje naskoro spakovaše stvari i krenuše na put. Kod kuće ostadoše samo zečevi, kunići, ježevi i šišmiši.

Došavši na morsku obalu, životinje ugledaše divnu lađu. Tu je već na obali stajao mornar Robinzon. Vanja i Tanja su skupa s gicom Groh-Groh i majmunom Čiči pomogli doktoru unijeti kovčege s lijekovima.

Sve su životinje već bile ušle u lađu i htjedoše već krenuti na put, kadli najednom doktor glasno povika:

— Pričekajte, pričekajte, molim!

— Što se desilo? — zapita Krokodil.

— Pričekajte! Pričekajte! — vikao je doktor. — Pa ja ne znam gdje je Afrika! Moram poći da pitam.

Krokodil se nasmija:

— Nemoj! Umiri se! Lastavica će ti pokazati, kud se plovi. Ona je višeput bila u Africi. Lastavice odlete u Afriku svake zime.

— Razumije se! — reče lastavica. — Vrlo rado ću ti pokazati taj put.

I ona poleti ispred lađe, pokazujući doktoru Jojboliju put.

Ona je letjela u Afriku, a doktor Jojboli je upravljao lađom za njom. Kud lastavica, tud i lađa. Noću postade tamno i lastavica se nije mogla vidjeti. Tad je ona zapalila fenjerčić, tako da je doktor i noću mogao vidjeti kud mu valja upravljati brod.

Putovali oni putovali, kadli najednom vide — ususret im leti ždral.

— Recite, molim vas, nije li na vašoj lađi znameniti doktor Jojboli?

— Da — odvrati Krokodil. — Znameniti doktor Jojboli nalazi se na našoj lađi.

— Zamolite doktora, da plovi brže, — reče ždral — jer majmunima postaje sve gore i gore. Oni čekaju, a ne će ga dočekati.

— Ne uznemirujte se! — uvjeravaše ga Krokodil. — Plovimo punim jedrima. Majmuni ne će dugo čekati.

Čuvši to, ždral se obraduje i poleti nazad javiti majmunima, da je doktor Jojboli već blizu.

Lađa je brzo jurila po valovima; Krokodil je sjedio na palubi i najednom ugleda kako ususret lađi plivaju delfini.

— Recite, molim vas, — upitaju delfini — ne plovi li na toj lađi znameniti doktor Jojboli?

— Da, — odgovori Krokodil. — Znameniti doktor Jojboli plovi na ovoj lađi.

— Budite dobri, zamolite doktora da plovi brže, jer majmunima postaje sve gore i gore.

— Ne uznemirujte se! — odgovori Krokodil. — Plovimo punim jedrima. Majmuni ne će još dugo čekati.

Ujutro doktor reče Krokodilu:

— Što je to tamo naprijed? Nekakva velika zemlja. Mislim, da će to biti Afrika.

— Da, to je Afrika! — povika Krokodil. — Afrika! Afrika! Uskoro ćemo biti u Africi! Vidim nojeve! Vidim nosoroge! Vidim deve! Vidim slonove!

Afrika, Afrika!
Moj rođeni kraj!
Afrika, Afrika!
Mili zavičaj!

8. BURA

Ali najednom podiže se bura. Kiša! Vjetar! Munje! Gromovi! Valovi se stvoriše tako veliki, da je bilo strašno pogledati.

I odjednom — trah-tar-ra-rah! Razliježe se užasan tresak, i lađa se nakrivi ustranu.

— Što je? Što je? — zapita doktor.

— Bro-do-lom! — zakriči papagaj. — Naš je brod naletio na greben i razbio se! Mi tonemo. Spasavaj se tko može!

— Ali ja ne znam plivati! — zakriči Čiči.

— Ja isto ne znam! — zaskiči Groh-Groh.

I oni gorko zaplakaše. Srećom, Krokodil ih posadi na svoja moćna, široka leđa i zapliva u valovima pravo na obalu.

Ura! Svi su spaseni! Svi su se srećno domogli Afrike. Ali lađa im je stradala. Ogroman val je naletio na nju i razbio je u komadiće.

Kako će se vratiti kući? Druge lađe nemaju. I što će reći mornaru Robinzonu?

Nasta mrak. Doktoru i svima njegovim životinjama jako se spavalo. A promočeni do kože i umorni. Ali doktor nije ni mislio na odmor:

— Brže, brže naprijed! Valja požuriti! Treba spasiti majmune! Siroti majmuni su bolesni, i oni čekaju i ne će dočekati da ih izliječim.

9. DOKTOR U NEVOLJI

Uto k doktoru doletje Bumba i kaže uplašenim glasom:

— Tiše, tiše! Netko ide! Čujem nečije korake!

Svi stanu i prisluhnu.

Iz šume izađe nekakav kosmat starac duge sijede brade i vikne:

— Što radite vi tamo? I tko ste? I zašto ste ovamo došli?

— Ja sam doktor Jojboli, — reče doktor. — Došao sam u Afriku da izliječim bolesne majmune ...

— Ha-ha-ha! — nasmija se čupavi starac. — Izliječiti bolesne majmune! A znate li vi, kud ste dospjeli?

— Kuda? — upita doktor.

— K razbojniku Barmaleju!

— K Barmaleju! — uzviknu doktor. — Barmalej — najstrašniji čovjek na svijetu! Ali radije ćemo umrijeti nego se dati razbojniku! Trčimo što brže tamo — k našim bolesnim majmunima ... Oni plaču, čekaju, i mi ih moramo izliječiti.

— Ne! — reče čupavi starac i zahihota se još jače. — Vi odavle ne ćete nikuda otići! Barmalej će svakoga ubiti, tko mu dopadne u ropstvo.

— Bježimo! — vikne doktor. — Bježimo! Mi se možemo spasiti! Mi ćemo se spasiti!

Ali se uto pojavi pred njima glavom sam Barmalej i, razmahujući sabljom, razdra se:

— Ej vi, vjerne moje sluge! Uhvatite toga glupoga doktora sa svim njegovim glupim životinjama i zatvorite ga u tamnicu, iza rešetke. Sutra ću s njim obračunati!

Pritrčaše Barmalejeve sluge, uhvatiše doktora, uhvatiše Krokodila, pohvataše sve životinje i povedoše ih u tamnicu. Doktor se hrabro branio od njih. Životinje su grizle, greble, otimale se iz ruku, ali je neprijatelja bilo mnogo, neprijatelji su bili moćni. Oni odvukoše svoje zarobljenike u tamnicu, a čupavi starac zaključa ih tamo.

A ključ dadoše Barmaleju. Barmalej ga odnese i skrije ga pod svoj jastuk.

— O siromasi mi, siromasi! — reče Čiči. — Iz ove tamnice ne možemo nikuda. Zidovi su jaki, vrata gvozdena. Više ne ćemo vidjeti ni sunca ni cvijeća ni drveća. Oh siroti mi, siromasi!

Gica zarokće, pas zavije. A Krokodil zaplaka tako velikim suzama, da se na podu stvorila povelika mlaka.

10. PODVIG PAPAGAJA KARUDA

Ali doktor reče životinjama:

— Prijatelji moji, nemojmo tugovati! Treba da se iskopamo iz te proklete tamnice — ta čekaju nas bolesni majmuni! Prestanite plakati! Dajte da porazmislimo, kako ćemo se spasiti.

— Ne, dragi doktore! — reče Krokodil i zaplaka još jače. — Spasiti se ne možemo. Propali smo. Vrata naše tamnice načinjena su od čvrstoga željeza. Zar možemo slomiti ta vrata? Sutra ujutro, čim svane, po nas će doći Barmalej i pobit će nas sve do jednoga!

Patka Kika zakenjka. Čiči duboko uzdahnu. Ali doktor skoči na noge i usklikne veselo nasmiješen:

— Svi ćemo se spasiti iz tamnice!

I dozva k sebi papagaja Karuda i nešto mu prišapće. Šaptao je tako tiho, da nitko, osim papagaja, nije čuo. Papagaj kimnu glavom, nasmija se i reče:

— Dobro!

A potom pobježe na rešetku, provuče se između željeznih šipki, izleti van i poletje k Barmaleju.

Barmalej je tvrdo spavao na svom krevetu, a pod jastukom mu je bio sakriven ogroman ključ — onaj isti, kojim je zaključao gvozdena tamnička vrata. Tiho-tiho prikrao se papagaj k Barma-

leju i izvukao ključ ispod jastuka. Da se razbojnik probudio, sigurno bi ubio neustrašivu pticu. Ali razbojnik je spavao tvrdim snom, a papagaj je uzeo ključ i poletio što je brže mogao u tamnicu. Uh, što je težak bio taj ključ! Karudo samo što ga nije ispustio na cestu. Ali ipak je doletio do tamnice — i pravo na prozor doktoru Jojboliju. O, kako se obradovao doktor, kad je vidio, da mu papagaj nosi ključ od tamnice!

— Ura! Spaseni smo! — povika on. — Bježimo brže, dok se Barmalej nije probudio!

Doktor uzme ključ, otvori vrata i istrča van. A za njim — sve njegove životinje. Sloboda! Sloboda! Ura!

— Hvala ti, hrabri Karudo! — reče doktor. — Spasio si nas od smrti. Da nisi, propali bismo. A s nama skupa izginuli bi i siroti bolesni majmuni.

— Ne, reče Karudo. — To si me ti naučio, što treba uraditi, da bismo se izvukli iz te tamnice.

— Brže, brže do bolesnih majmuna! — reče doktor i žurno pobježe u šumsku guštaru.

A za njim — sve njegove životinje.

11. PO MAJMUNSKOM MOSTU

Kad Barmalej doznade, da je doktor Jojboli pobjegao iz tamnice, strašno se rasrdi, zakrijesi očima i zatopta nogama.

— Ej vi, moje vjerne sluge! — izdera se on. — Trčite u potjeru za doktorom! Uhvatite ga i dovedite ovamo!

Sluge otrčaše u šumsku guštaru i počeše da traže doktora Jojbolija. A u to se vrijeme doktor Jojboli sa svim svojim životinjama probijao po Africi u Zemlju majmuna. Išao je vrlo brzo. Gica Groh-Groh, koja je imala kratke noge, nije mogla za njima pristizati. Doktor je uze na ruke i ponese. Gica je bila teška i doktor je užasno sustao.

— Kako bih htio odahnuti! — reče on. — O, hoćemo li skoro stići u Zemlju majmuna!

Čiči se uzvera na visoko drvo i glasno zakriči:

— Vidim Zemlju majmuna! Zemlja majmuna je blizu! Skoro, skoro ćemo biti u Zemlji majmuna!

Doktor se nasmija od radosti i pobrza naprijed.

Bolesni majmuni izdaleka već spaziše doktora i veselo zapljeskaše.

— Ura! Došao nam je doktor Jojboli! Doktor će Jojboli nas izliječiti, i sutra ćemo već biti zdravi!

Ali uto iz šumske guštare istrčaše Barmalejeve sluge i dadoše se u potjeru za doktorom.

— Drži ga! Drži! Drži! — vikali su.

Doktor je bježao što je igda mogao. I odjednom pred njim — rijeka. Dalje se nije moglo bježati. Rijeka je bila široka, nije se moglo preplivati. Sad će ga Barmalejeve sluge uhvatiti! Oh, kad bi preko rijeke bio most, doktor bi pobjegao preko mosta i začas bi se našao u Zemlji majmuna!

— Siromasi mi, siromasi! — rekla je gica Groh-Groh — kako ćemo prijeći na onu stranu? Za čas će nas ti zločinci opet pohvatati i strpati u tamnicu.

Uto jedan od majmuna zakriča:

— Most! Most! Pravite most! Brže! Ne gubite ni časka! Pravite most! Most!

Doktor pogleda unaokolo. Majmuni nemaju ni željeza ni kamenja. Od čega će napraviti most?

Ali majmuni sagradiše most, i to, ne od željeza niti kamenja, već od živih majmuna. Na obali rijeke raslo je drvo. Za to drvo uhvatio se jedan majmun, a drugi se uhvatio njemu za rep. Tako su se svi majmuni protegnuli, kao lanac, između dvije visoke obale rijeke.

— Evo ti mosta, bježi! — zakričaše oni doktoru.

Doktor uzme sovu Bumbu i potrča po majmunima, po njihovim glavama, po njihovim leđima. A za doktorom — sve njegove životinje.

— Brže! — kričali su majmuni. — Bržee! Bržee!

Teško je bilo ići po živom majmunskom mostu. Životinje su se bojale, da će se svaki čas oskliznuti i pasti u vodu. Ali ne, most je bio siguran, majmuni su se čvrsto držali jedan za drugoga — i doktor je lako uspio pobjeći na drugu obalu sa svima životinjama.

— Bržee, bržee naprijed! — vikao je doktor. — Ne treba gubiti ni časka. Progone nas neprijatelji. Gledajte: već idu po majmunskom mostu ... Sad će biti ovdje! Bržee! ... Bržee! ...

Ali što je to? Što se dogodilo? Pogledajte: na samoj sredini mosta jedan je majmun opustio prste, most se provalio, rasuo, i Barmalejeve sluge s velike visine poletješe glavačke pravo u rijeku.

— Ura! — zakričaše majmuni. — Ura! Doktor Jojboli je spasen! Nema se više koga bojati! Ura! Neprijatelji ga nisu uhvatili! Sad će on izliječiti naše bolesnike! Oni su ovdje, oni su blizu, oni plaču!

12. GLUPE ZVIJERI

Doktor Jojboli žurio je k bolesnim majmunima.

Oni su ležali na zemlji i stenjali. Bili su jako bolesni.

Doktor poče liječiti majmune. Valjalo je svakom majmunu dati lijek: jednome — kapljice, drugome — pilule. Valjalo je svakome majmunu na glavu metnuti hladan oblog, a na leđa i prsa — slačicu. Bolesnih je majmuna bilo mnogo, a doktor je bio sam. S tolikim poslom ne će moći izići nakraj.

Kika, Krokodil, Karudo i Čiči zdušno su mu pomagali, ali se i oni uskoro umoriše, i doktoru ustrebaše drugi pomoćnici.

I on pođe u pustinju — tamo, gdje je živio lav.

— Budite tako dobri, — reče on lavu — pomozite mi, molim vas, liječiti majmune.

Lav je bio važan. On strašno pogleda Jojbolija:

— A znaš li ti, tko sam ja? Ja sam lav, ja sam — car životinja! I ti se usuđuješ moliti mene, da liječim nekakve majmunčiće!

Onda doktor pođe do nosoroga.

— Nosorozi, nosorozi! — pozva on. — Pomozite mi liječiti majmune! Ima ih mnogo, a sâm sam. Ne mogu sâm izići na kraj s poslom.

Nosorozi se samo nasmijaše odgovorivši:

— Dat ćemo mi tebi pomoć! Budi zahvalan, što te nismo proboli svojim rogovima.

Jako se rasrdio doktor na zle nosoroge i otrča u susjednu šumu — tamo gdje su živjeli prugasti tigrovi.

— Tigrovi, tigrovi! Pomozite mi liječiti majmune!

— Rrr! — odgovoriše prugasti tigrovi. — Odlazi dok si čitav!

Doktor ode od njih jako žalostan.

Uskoro su zle zvijeri bile kažnjene.

Kad se lav vratio kući, lavica mu saopći:

— Naš se mali sinčić razbolio — čitav dan plače i stenje. Kako mi je žao, što u Africi nije znameniti doktor Jojboli! On divno liječi! Ne vole ga uzalud svi. On bi mogao izliječiti našega sina.

— Doktor Jojboli je ovdje, — reče lav. — Tamo za onim palmama, u Zemlji majmuna. Maloprije sam s njim razgovarao.

— Kakva sreća! — usklikne lavica. — Potrči i pozovi ga k našem sinu!

— Ne, — reče lav — ne idem k njemu. On ne će htjeti liječiti našega sina, jer sam ga uvrijedio.

— Ti si uvrijedio doktora Jojbolija! Pa što ćemo sada uraditi? Znaš li ti, da je doktor Jojboli — najbolji, najznamenitiji doktor? On jedini od svih ljudi zna govoriti životinjskim jezikom. On liječi tigrove, krokodile, zečeve, majmune i žabe. Da-da, on liječi čak i žabe, jer je on jako dobar. I takvoga si ti čovjeka uvrijedio! I uvrijedio baš sada, kad ti je vlastiti sin bolestan! Što ćeš sada uraditi?

Lav se zapanji. Nije znao, što da kaže.

— Idi k tome doktoru — vikala je lavica — i reci mu da ga moliš za oproštenje! Pomozi mu, što god možeš. Učini sve što ti kaže, i zamoli ga, da izliječi našeg jadnog sina!

Nešto se moralo učiniti, lav je pošao k doktoru Jojboliju.

— Dobar dan! — pozdravi ga. — Došao sam da vam pomognem ... Spreman sam da dajem majmunima lijekove i da im privijam sve obloge.

I lav poče pomagati Jojboliju. Tri dana i tri noći dvorio je bolesne majmune, a onda je prišao k doktoru Jojboliju i ponizno rekao:

— Razbolio mi se sinčić, koga jako volim ... Molim vas, budite dobri, izliječite sirotog lavića!

— Dobro! — reče doktor. — Drage volje! Još danas ću izliječiti vašega sina.

I on pođe u pustinju i dade njegovom sinu takav lijek, da je začas ozdravio. Lav se obraduje, i bilo ga je stid, što je uvrijedio dobroga doktora.

Potom se razbolješe djeca nosoroga i tigrova. Jojboli ih je odmah izliječio. Tad su nosorozi i tigrovi rekli:

— Jako nas je stid, što smo vas uvrijedili!

— Ništa, ništa! — reče doktor. — Slijedeći put budite pametniji. A sad hodite ovamo i pomozite mi liječiti majmune.

13. DAR

Životinje su tako dobro pomagale doktoru, da su bolesni majmuni brzo ozdravili.

— Hvala doktoru! — govorili su. — On nas je izliječio od strašne bolesti, i zato treba da mu damo nešto vrlo lijepo na dar. Darujmo mu takvu životinju, kakvu ljudi nikad nisu vidjeli. Kakve nema ni u cirkusu, ni u zoološkom vrtu.

— Darujmo mu devu! — zakriča jedan majmun.

— Ne, — reče Čiči, — deva mu ne treba. Deve je vidio. Svi su ljudi vidjeli deve. I u zoološkom vrtu i na ulicama.

— Onda — noja! — zakriči drugi majmun. — Darujmo mu noja, noja!

— Ne, — reče Čiči — nojeve je isto već vidio.

— A je li vidio Vuciguraje? — upita treći majmun.

— Ne, Vuciguraje nikad nije vidio, — odgovori Čiči. — Još nije bilo nijednog čovjeka, koji bi vidio Vuciguraje.

— Dobro! — rekoše majmuni. — Sad znamo, što ćemo darovati doktoru: darovat ćemo mu Vuciguraja.

14. VUCIGURAJ

Ljudi nikad nisu vidjeli Vuciguraja, zato što se Vuciguraj boji ljudi: opazi čovjeka — i u šiprag!

Druge životinje možete uhvatiti kad zaspu i zatvore oči. Priđete im straga i uhvatite ih za rep. Ali Vuciguraju ne možete prići straga, jer Vuciguraj ima glavu straga istu kao i sprijeda.

Da, on ima dvije glave: jednu sprijeda, drugu straga. Kad hoće da spava, onda najprije spava jedna glava, a zatim druga. Sav ne spava nikada. Jedna glava spava, druga gleda naokolo, da se ne prikrade lovac. Eto zašto nije nijednom lovcu uspjelo uhvatiti Vuciguraja, eto zašto ni u jednom cirkusu, ni u jednom zoološkom vrtu takve životinje nema.

Majmuni odlučiše da uhvate jednog Vuciguraja za doktora Jojbolija. Otrčaše u najgušću šumu i tamo nađoše mjesto, gdje se sklonio Vuciguraj.

On ih opazi i baci se u bijeg, ali ga oni okružiše, uhvate ga za rogove i reknu:

— Dragi Vuciguraju! Ne želiš li poći skupa s doktorom Jojbolijem daleko-daleko i živjeti u njegovoj kući sa svima životinjama? Tamo će ti biti lijepo: i sit i veseo.

Vuciguraj zaklima objema glavama i odgovori obojim ustima:

— Ne!

— Doktor je dobar, — rekoše majmuni. — On će te hraniti medenjacima, i ako se razboliš, on će te izliječiti od svake bolesti.

— Svejedno! — reče Vuciguraj. — Želim ostati ovdje.

Tri su ga dana nagovarali majmuni, i na koncu Vuciguraj reče:

— Pokažite mi toga slavnoga doktora. Hoću da ga vidim.

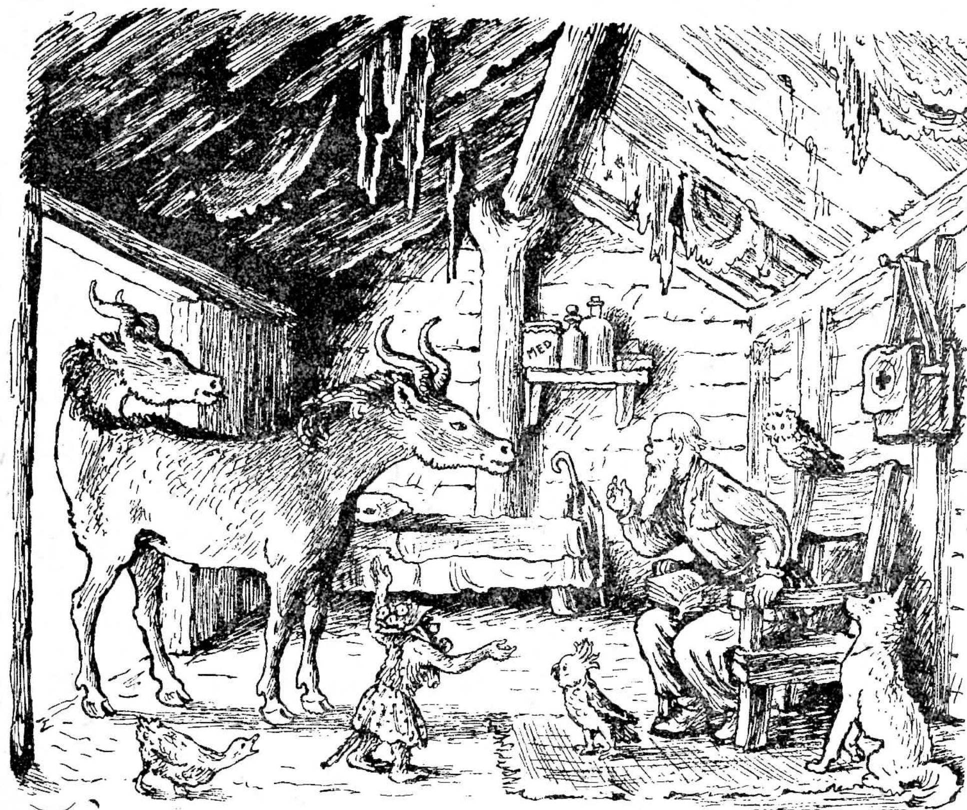
Majmuni povedoše Vuciguraja do kućice, gdje je stanovao Jojboli. Došavši do vrata, pokucaše.

— Naprijed! — reče Kika.

Čiči s ponosom uvede u kuću dvoglavu životinju.

— Što je to? — upita začuđeni doktor.

Nikad još ne vidje takvo čudo.

— To je Vuciguraj, — odvrati mu Čiči. — Hoće da se s tobom upozna. Vuciguraj — to je najrjeđa životinja naših afričkih šuma. Uzmi ga sa sobom na lađu i nek živi u tvojoj kući.

— A hoće li poći sa mnom?

— Rado ću s tobom poći, — neočekivano izjavi Vuciguraj. — Odmah sam vidio da si dobar: imaš tako dobre oči. Životinje te tako vole, i znam da voliš životinje. Ali mi obećaj, da ćeš me, ako mi bude kod tebe dosadno, pustiti kući.

— Naravno, da ću pustiti, — reče doktor. — Ali tebi će biti tako lijepo kod mene, da ćeš teško htjeti otići.

— Tako je, tako je! To je istina! — zakriča Čiči. — On je tako veseo, tako odlučan, naš doktor! U njegovoj kući živimo tako prijatno! A u susjedstvu, dva koraka od njega, stanuju Tanja i Vanja — a oni, vidjet ćeš već, jako će te zavoljeti i bit će ti najbliži tvoji prijatelji.

— Ako je tako, slažem se, idem! — veselo reče Vuciguraj i dugo je mahao Jojboliju sad jednom, sad drugom glavom.

15. MAJMUNI SE OPRAŠTAJU S DOKTOROM

Tada k Jojboliju dođu majmuni i pozovu ga na ručak. Divan su mu oproštajni ručak priredili: jabuke, med, banane, urme, kajsije, naranče, ananasi, orasi, grožđice!

— Živio doktor Jojboli! — kričali su. — On je najbolji čovjek na zemlji!

Potom majmuni otrčaše u šumu i dovaljaše odanle ogroman, težak kamen.

— Taj kamen — rekli su — stajat će na onom mjestu, gdje je doktor Jojboli liječio bolesnike. To će biti spomenik dobromu doktoru.

Doktor skide šešir, pokloni se majmunima i reče:

— Doviđenja, dragi prijatelji! Hvala vam za vašu ljubav. Uskoro ću opet k vama doći. A do toga vremena ostavljam kod vas Krokodila, papagaja Karuda i majmuna Čiči. Oni su se rodili u Africi — neka u Africi i ostanu. Ovdje žive njihova braća i sestre. Doviđenja!

— Ne, ne! — zavikaše u jedan glas i Krokodil, i Karudo, i majmun Čiči. — Mi volimo svoju braću i sestre, ali ne ćemo da se rastajemo s tobom!

— Meni će i samomu biti dosadno bez vas — reče doktor. — Ali ipak ne ćete zauvijek ostati ovdje! Za tri-četiri mjeseca doći ću ovamo i dovesti vas natrag. I opet ćemo živjeti i raditi svi zajedno.

— Ako je tako, ostat ćemo — odgovoriše životinje. — Ali gledaj doći brzo!

Doktor se prijateljski oprostio sa svima i odlučnim hodom zakoračao putem. Majmuni pođoše da ga isprate.

Svaki je majmun htio da stegne doktoru Jojboliju ruku. A budući da je majmuna bilo mnogo, to su se rukovali do same večeri. Doktora je već ruka zaboljela.

A uveče se dogodi nesreća.

Tek što je doktor prešao preko rijeke, opet se našao u zemlji strašnoga razbojnika Barmaleja.

— Tss! — prošapta Bumba. — Govorite, molim, tiše! Radi toga da nas opet ne uhvate u ropstvo.

16. NOVE NEVOLJE I RADOSTI

Nije dospjela doreći te riječi, kadli iz tamne šume istrčaše Barmalejeve sluge i navališe na dobroga doktora. Oni su ga odavno iščekivali.

— Aha! — povikaše. — Napokon smo te uhvatili! Sad nam ne ćeš pobjeći!

Što sad? Kud se sakriti od nemilosrdnih neprijatelja?

Ali doktor nije gubio glave. U času skoči na Vuciguraja, i ovaj pojuri galopom, kao najbrži konj. Barmalejeve sluge — za njim. Ali kako u Vuciguraja bijahu dvije glave, on je ujedao svakoga, tko bi ga kušao napasti straga. A drugoga bi udarao rogovima i bacao u bodljikavo grmlje.

No ipak, sam Vuciguraj ne bi nikad sam odolio svim zločincima, da doktoru ne priskočiše u pomoć njegovi vjerni prijatelji i drugovi. Odnekud se stvori, pritrča Krokodil i stade hvatati razbojnike za gole pete. Pas Avv nasrnu na njih svojim strašnim režanjem, svaljivajući ih na zemlju i upijajući im se u grlo zubima. A, ozgo, po granama drveća, išao je majmun Čiči i bacao na razbojnike velike orahe.

Razbojnici su padali, stenjali od boli i, na koncu, morali su odstupiti.

Sramno pobjegoše u šumsku guštaru.

— Ura! — povika Jojboli.

— Ura! — zakričaše životinje.

A gica Groh-Groh reče:

— No, napokon možemo odahnuti. Prilegnimo ovdje, na travu. Umorili smo se. Da malo spavamo.

— Ne, prijatelji moji! — reče doktor. — Moramo se požuriti. Ako se budemo zadržavali, ne ćemo se spasiti.

I što su bolje mogli potrčaše naprijed. Uskoro Vuciguraj donese doktora na morsku obalu. Tamo je, u zalivu, kraj visoke stijene, stajala velika i lijepa lađa. To je bila Barmalejeva lađa.

— Spaseni smo! — šapne doktor.

Na lađi ne bijaše nikoga od ljudi. Doktor se sa svima svojim životinjama uzverao brzo i bez buke na lađu, podigao jedra i htjede se otisnuti na otvoreno more. Ali tek što se bio odbio od obale, kadli odjednom istrča iz šume glavom sam Barmalej.

— Stoj! — vikne on. — Stoj! Čekaj! Kud odvoziš moju lađu? Smjesta se vraćaj!

— Ne ću! — dovikne doktor razbojniku. — Ne želim se vraćati k tebi. Ti si tako grub i zao. Ti si mučio moje životinje. Mene si bacio u tamnicu. Hoćeš da me ubiješ. Ti si mi neprijatelj! Mrzim

te! I lađu ću ti uzeti, da više ne činiš razbojstva po moru! Da ne hvataš nezaštićene pomorce, koji prolaze mimo tvoju obalu.

Strašno se rasrdio Barmalej: ustrčao se obalom, prijetio šakama, glasno psovao i bacao se za njima ogromnim kamenjem.

Ali mu se doktor Jojboli samo smijao. On je zaplovio na Barmalejevoj lađi pravo prema svojoj zemlji i za nekoliko dana pristao je uz rodnu obalu.

17. VUCIGURAJ I BARBARA

Jako se radovahu Avv, Bumba, Kika i Groh-Groh, što su se vratili kući. Na obali ugledaše Tanju i Vanju koji su skakali i igrali od radosti. Kraj njih je stajao mornar Robinzon.

— Dobar dan, mornaru Robinzone! — povika doktor Jojboli s lađe.

— Dobar dan, dobar dan, doktore! — odvrati mu mornar Robinzon. — Jesi li dobro putovao? Jesi li uspio izliječiti bolesne majmune? I reci, molim te, kud si s mojom lađom?

— Ah, — odgovori doktor, — tvoja lađa je propala! Razbila se o greben kraj same afričke obale. Ali sam ti dovezao novu lađu, koja je još ljepša od tvoje.

— Hvala ti! — reče Robinzon. — To je odlična lađa. Moja je bila isto tako dobra, ali ova — prosto je prekrasna stvar: tako je dobra i lijepa!

Doktor se oprostio s Robinzonom, uzjahao na Vuciguraja i pošao ulicama grada pravo k svojoj kući.

U svakoj ulici, k njemu su dolijetali kunići, guske, mačke, purani, psi, prasci, krave, konji, i svi su glasno vikali:

— Malakuča! Malakuča!

Na životinjskom to znači:

»Živio doktor Jojboli!«

Iz cijeloga grada sletješe se ptice. Letjele su iznad doktorove glave i pjevale mu vesele pjesme.

Doktoru bijaše veoma milo, što se vratio kući.

U doktorovu kabinetu živjeli su ježevi, zečevi i vjeverice kao i prije. Spočetka se uplašiše Vuciguraja, ali se onda privikoše na njega i zavolješe ga.

A Tanja i Vanja, kad ugledaše Vuciguraja, zasmijaše se, zavriskaše i zapljeskaše rukama od radosti. Vanja mu je zagrlio

jedan vrat, a Tanja — drugi. Čitav sat su ga gledali i milovali. A onda se uhvatiše za ruke i zaigraše na veselje »tkellu« — to je veselo životinjsko kolo, koje ih je naučio Čiči.

— Vidite, — reče doktor Jojboli — ja sam ispunio svoje obećanje: dovezao sam vam iz Afrike divan dar, kakav još nitko nije djeci darovao. Vrlo mi je drago, što vam se sviđa.

U prvo vrijeme Vuciguraj je zazirao od ljudi, sakrivao se na tavane ili u podrume. Ali se zatim privikao i izišao u vrt, i čak mu se sviđalo, što su se ljudi strčavali da ga gledaju i nazivaju »čudom prirode«.

Nije prošlo ni mjesec dana, a on je već slobodno šetao svim ulicama grada zajedno s Tanjom i Vanjom, koji bijahu s njim nerazdruživi.

Neprestano su mu pritrčavala djeca i molila da ga pojahaju na njemu. On nije nikome odbijao: odmah bi se spuštao na koljena, dječaci i djevojčice bi mu se penjali na leđa, a on bi ih nosio po cijelom gradu, sve do mora, veselo mašući svojim dvjema glavama.

A Tanja i Vanja su mu u dugu njegovu grivu upleli raznobojne vrpce i objesili mu na svaki vrat po jedan srebrn zvončić. Zvončići su bili jasni, i kad bi Vuciguraj išao gradom, izdaleka se čulo: cin-cin-cin-cilin! I, čuvši to cilinkanje, svi su stanovnici istrčavali na ulicu, da još jednom pogledaju čudnu životinju.

Zločesta je Barbara također htjela da pojaha na Vuciguraju. Uspentrala mu se na leđa i stade ga tući kišobranom:

— Trči brže, dvoglavi magarče!

Vuciguraj se rasrdi, otrča na visoku obalu i zbaci Barbaru u more.

— Upomoć! Spasite me! — zaviče Barbara.

Ali nitko nije želio da je spasi. Barbara poče da se utaplja.

— Avv, Avv, dragi Avv! Pomozi mi da se domognem obale! — vikala je ona.

Ali joj Avv odgovori: »Rrri! ...«

Na životinjskom to znači:

»Ne ću te spasavati, jer si zla i gadna!«

Mimo je prolazio na svojoj lađi stari mornar Robinzon. On dobaci Barbari uže i izvuče je iz vode. Kako je uto obalom prolazio doktor Jojboli sa svojim životinjama, on povika mornaru Robinzonu:

— Vozi je kud bilo dalje! Ne ću, da živi u mojoj kući i tuče moje životinje!

I stari mornar Robinzon odveze je daleko-daleko, na pusti otok, gdje nije mogla više nikoga grditi.

A doktor Jojboli sretno je poživio u svojoj maloj kući i od zore do mraka liječio ptice i životinje, koje su mu dolijetale i dolazile sa sviju strana svijeta.

DRUGI DIO
Penta i morski pirati

1. SPILJA

Doktor Jojboli volio je šetati.

Svaku večer poslije rada uzimao bi svoj kišobran i odlazio sa svojim životinjama nekuda u šumu ili u polje.

Uz njega je hodao Vuciguraj, pred njima je trčala patka Kika, pozadi — pas Avv i gica Groh-Groh, a na doktorovom ramenu sjedila je sova Bumba.

Odlazili bi veoma daleko, i kad bi doktor Jojboli sustao, uzjahao bi na Vuciguraja, i ovaj bi ga veselo nosio po gorama i livadama.

Jednom za vrijeme šetnje opaziše na morskoj obali spilju. Htjedoše ući, ali spilja bijaše zatvorena. Na vratima je visio golem katanac.

— Što mislite, — zapita Avv, — što se krije u toj spilji?

— Sigurno su tamo medenjaci, — reče Vuciguraj, koji je više od svega na svijetu volio medenjake.

— Ne, — reče Kika. — Tamo su kiseli bomboni i orasi.

— Ne, — reče Groh-Groh. — Tamo su jabuke, žir, repa, mrkva ...

— Treba potražiti ključ, — reče doktor. — Dede potražite ga.

Životinje se rastrčaše i počeše tražiti ključ. Pretražiše svaki kamen, svaki grm, ali ključa nigdje ne nađoše.

Onda se ponovo okupiše pred zatvorenim vratima i počeše zavirivati kroz pukotinu. Ali u spilji bijaše mrak, i ništa nisu vidjeli. Najednom sova Bumba reče:

— Tiše, tiše! Čini mi se, da je u spilji nešto živo. Unutra je čovjek ili životinja.

Stadoše svi osluškivati, ali ništa nisu čuli.
Doktor Jojboli reče sovi:
— Čini mi se, da se varaš. Ja ništa ne čujem!
— Pa dabome! — reče sova. — Ti i ne možeš čuti. Vi svi imate uši slabije od mojih. Tss, tss! Čujete li? Čujete li?
— Ne, rekoše životinje. — Ništa ne čujemo.
— A ja čujem, — reče sova.
— Ama što čuješ? — upita doktor Jojboli.
— Čujem: nekakav je čovjek posegao rukom u džep.
— Gledaj čuda! — reče doktor. — Nisam ni znao da imaš tako izvrstan sluh. Prislušaj još pa reci, što čuješ.
— Čujem, kako tom čovjeku cure suze po obrazu.
— Suze! — povika doktor. — Suze! Je li moguće, da tamo, iza vrata, netko plače! Moramo pomoći tome čovjeku. Sigurno je u velikoj nevolji. Ne volim, kad plaču. Dajte mi sjekiru. Razbit ću ta vrata.

2. PENTA

Vuciguraj otrča kući i donese doktoru oštru sjekiru. Doktor se razmahne i svom snagom udari po zatvorenim vratima. Još jednom! Još jednom! Vrata se razletješe na komadiće i doktor uđe u spilju.
Spilja bijaše mračna, hladna i vlažna. I u njoj nekakav neprijatan, gadan zadah!...
Doktor upali žigicu. Oh, kako je tu bilo neugodno i blatno! Ni stola, ni klupe, ni stolice! Na podu hrpa trule slame, a na slami sjedio je dječačić i plakao.
Kad ugleda doktora i sve njegove životinje, dječačić se uplaši i zaplaka još jače. Ali kad opazi kako je dobro lice imao doktor, presta plakati i reče:
— Znači, vi niste pirat?
— Ne, ne! Ja nisam pirat! — reče doktor i nasmija se. — Ja sam doktor Jojboli, ja nisam pirat. Zar ja ličim na pirata?

— Ne! — odvrati dječačić. — Iako imate sjekiru, ja vas se ne bojim. Ja vas pozdravljam! Ja sam Penta. Ne znate li, gdje je moj otac?
— Ne znam, — odgovori doktor. — Kud bi tvoj otac mogao otići? Tko je on? Pričaj!
— Moj je otac ribar, — poče Penta. — Jučer smo izašli na more da lovimo ribu. Ja i on, skupa u ribarskom čamcu. Odjednom naš čamac napadoše morski razbojnici i zarobiše nas. Htjeli su da otac bude pirat, da s njima skupa vrši razbojstva, da pljačka i potaplja lađe. Ali moj otac nije htio da bude pirat. »Ja sam pošten ribar, — rekao je, — i ne želim činiti razbojstva!« Nato se pirati strašno rasrdiše, uhvate ga i odvedu ga neznano kuda, a mene zatvoriše u ovu spilju. Otada nisam vidio oca. Gdje je? Što su s njim učinili? Sigurno su ga bacili u more pa se utopio!
Dječačić opet zaplače.

— Nemoj plakati! — tješio ga je doktor. — Koja korist od suza? Bolje da razmislimo, kako da spasimo tvoga oca od razbojnika. Reci mi, kako izgleda?

— Ima plavu kosu i plavu bradu, vrlo dugu.

Doktor Jojboli dozove k sebi patku Kiku i prišapnu joj na uho:

— Čari — bari čava — čam!

— Čuka — čuk! — odgovori Kika.

Čuvši taj razgovor, dječačić reče:

— Kako vi smiješno govorite! Ni riječi ne razumijem.

— Ja sa svojim životinjama razgovaram životinjski. Ja znam životinjski jezik, — odgovori mu doktor Jojboli.

— Pa što ste rekli vašoj patki?

— Rekao sam joj, da pozove delfine.

3. DELFINI

Patka otrča na obalu i povika glasno:

— Delfini, delfini, ovamo plivajte! Zove vas doktor Jojboli.

Delfini odmah doplivaše do obale.

— Dobar dan, doktore! — povikaše oni. — Što nas trebaš?

— Dogodila se nesreća, — reče doktor. — Juče ujutro pirati napali na jednoga ribara, istukli ga i, izgleda, bacili u more. Bojim se, da se utopio. Molim vas, pretražite sve more. Možda ga nađete u morskim dubinama?

— A kako izgleda? — upitaše delfini.

— Plav je, — odvrati doktor. — Ima plavu kosu i veliku, dugačku plavu bradu. Molim vas, nađite ga!

— Dobro! — rekoše delfini. — Rado ćemo pomoći našem dragom doktoru. Obići ćemo čitavo more, raspitat ćemo se kod svih rakova i riba. Ako se plavi ribar utopio, naći ćemo ga i sutra ćemo ti javiti.

Delfini zaroniše u more i stadoše tražiti ribara. Pretražiše sve more uzduž i poprijeko, spustiše se i na samo dno, zaviriše pod svaki kamen, raspitaše se kod svih rakova i riba, ali nigdje ne nađoše utopljenika.

Ujutro isplivaše na obalu i rekoše doktoru Jojboliju:

— Nigdje nismo našli tvoga ribara. Tražili smo ga svu noć, ali u morskim dubinama ga nema.

Jako se obradovao dječačić, kad je čuo, što su rekli delfini.

— Znači, moj otac je živ! Živ! Živ! — vikao je i pljeskao ručicama.

— Svakako, živ je! — reče doktor. — Mi ga moramo naći!

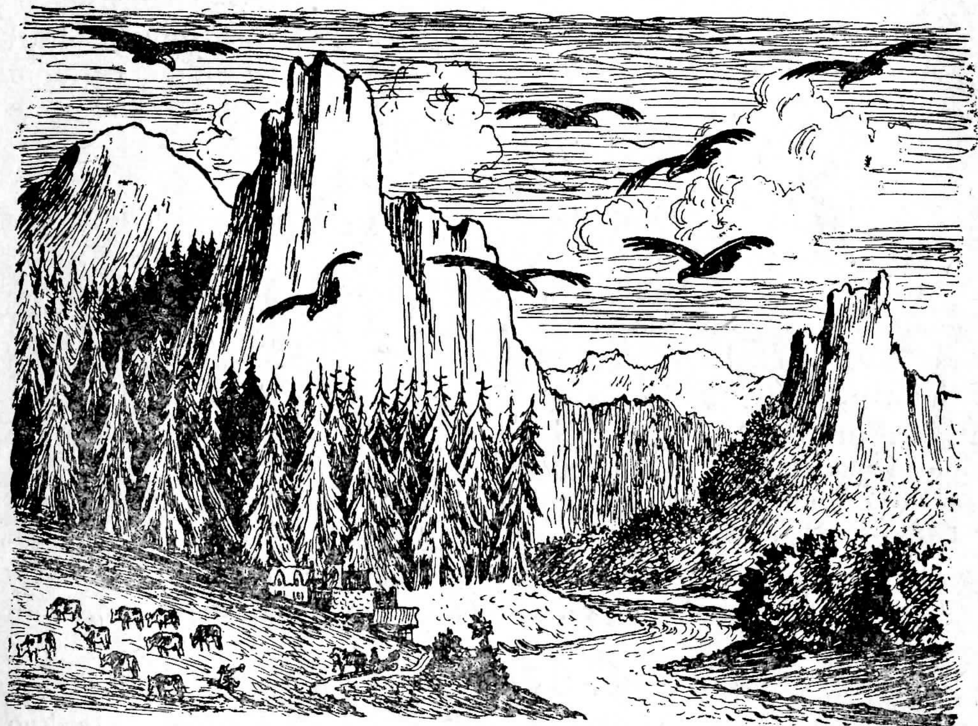
On posadi dječačića na Vuciguraja i dugo ga je vodao po pješčanoj morskoj obali.

4. ORLOVI

Ali Penta je za sve vrijeme ostajao žalostan. Čak ni jahanje na Vuciguraju nije ga razveselilo. Napokon zapita doktora:

— A kako ćeš naći moga oca?

— Pozvat ću orlove, — reče doktor. — Orlovi imaju tako oštar vid, da vide daleko-daleko. Kad lete pod oblacima, vide svaku

bubicu što puže po zemlji. Zamolit ću ih da razgledaju svu zemlju, sve šume, sva polja, sve gore, sve gradove i sva sela — nek svuda traže tvoga oca.

— Kako si ti pametan! — reče Penta. — To si divno smislio. Zovi što brže orlove!

Doktor pozove orlove, i orlovi mu doletješe:

— Dobar dan, doktore! Što ti je potrebno?

— Letite u sve krajeve, — reče doktor, — i pronađite plavog ribara duge plave brade.

— Dobro, — rekoše orlovi. — Našem dragom dobrom doktoru učinit ćemo sve što budemo mogli. Poletjet ćemo visoko-visoko i razgledati svu zemlju, sve šume i polja, sve planine, gradove i sela i nastojat ćemo da nađemo tvog ribara.

I oni poletješe visoko-visoko iznad šuma, iznad polja, iznad gora. I svaki je orao oštro motrio, nije li gdje plavokosi ribar s velikom plavom bradom.

Sutradan orlovi doletješe do doktora i javiše:

— Svu zemlju smo razgledali, i nigdje ne nađosmo ribara. A kad ga mi nismo vidjeli, znači da ga i nema na zemlji!

5. PAS AVV TRAŽI RIBARA

— Što da radimo? — zapita Kika. — Ribara moramo naći pošto-poto: Penta je vrlo tužan bez oca.

— Ali kako ćeš ga naći! — reče Vuciguraj. — Čak ni orlovi ga nisu našli. Znači, nitko ga ne će naći.

— Nije istina! — reče Avv. — Orlovi su naravno, pametne ptice i oči su im veoma dobre, ali naći čovjeka može samo pas. Ako treba naći čovjeka, zamolite psa, i on će ga svakako pronaći.

— Zašto vrijeđaš orlove? — reče psu Groh-Groh. — Ti misliš, da je njima bilo lako za jedan dan obletjeti svu zemlju, razgledati sve planine, šume i polja? Vidiš, ti si besposličio, valjao se na pijesku, a oni su se mučili, tražili.

— Kako ti smiješ mene nazivati besposličarem? — rasrdi se Avv. — Znaš li, da ću, ako ushtjednem, za tri dana naći ribara?

— No, htjedni! — reče Groh-Groh. — Zašto ne ćeš? Ushtjedni! ... Ništa ti ne ćeš naći, samo se hvališ!

I Groh-Groh se nasmije.

— A tako, tebi sam ja hvalisavac? — srdito povika Avv. — Pa dobro, vidjet ćemo!

I otrča k doktoru.

— Doktore! — reče on. — Zamolider Pentu, da ti dade neku stvar, koju je imao u rukama njegov otac.

Doktor pođe k dječačiću i reče:

— Imaš li kod sebe kakvu stvar, koju je tvoj otac imao u rukama?

— Evo, — reče dječačić i izvuče iz džepa veliku crvenu maramicu.

Pas pritrča do maramice i poče je žudno njušiti.

— Miriše na duhan i haringu, — reče. — Njegov je otac pušio lulu i jeo dobru holandsku haringu. Više mi ništa ne treba ... Doktore, reci dječačiću, da ne će proći ni tri dana, a ja ću mu pronaći oca. Otrčat ću gore, na ono visoko brdo i pomirisat ću, kakav je sad vjetar.

— Ali sad je mrak, — reče doktor. — Ne ćeš moći tražiti po mraku!

— Ne brini, — reče pas. — Znam njegov miris, i ništa mi više ne treba. Njušiti mogu i po mraku.

Pas je otrčao na visoko brdo.

— Danas je vjetar sa sjevera, — rekao je. — Pomirisat ću na što miriše. Snijeg ... mokra bunda ... još jedna mokra bunda ... vukovi ... mali vučići ... dim od vatre ... breza ...

— Zar ti doista osjetiš toliko mirisa u jednom vjetriću? — upita doktor.

— Pa naravno, — reče Avv. — Svaki pas ima izvanredan nos. I najmanje štene osjeti takve mirise, koje vi nikad ne možete osjetiti.

I pas opet poče njuškati uzduh. Dugo nije govorio ni riječi i napokon izjavi:

— Opeke ... mlada krava ... limeni krov ... male gljive u šumi ... put ... prašina, prašina i ... i ... i ...

— Medenjaci? — upita Vuciguraj.

— Ne, nisu medenjaci, — odvrati Avv.

— Orasi? — upita Kika.

— Ne, ni orasi, — odvrati Avv.

— Jabuke? — upita Groh-Groh.

— Ne, nisu ni jabuke, — odvrati Avv. — Ni orasi, ni medenjaci, niti jabuke, već omorikini češeri ... Znači, na sjeveru ribara nema. Počekajmo, dok duhne vjetar s juga.

— Ja tebi ne vjerujem, — reče Groh-Groh. — Sve ti to izmišljaš. Nikakvih ti mirisa ne osjetiš, već prosto blebećeš koješta.

— Odbij, — viknu Avv, — jer ću ti odgristi rep!

— Mir, mir! umirivaše doktor Jojboli. — Prestanite se svađati! ... Sad vidim, dragi moj Avv, da imaš doista izvanredan nos. Počekajmo, dok se promijeni vjetar. A sada vrijeme je kući. Požurite se! Penta dršće i plače. Hladno mu je. Jako je gladan. Treba ga nahraniti. De, Vuciguraj podmetni svoja leđa. Penta uzjaši i čvrsto se drži za rogove. Avv i Kika, za mnom!

6. AVV I DALJE TRAŽI RIBARA

Sutradan rano ujutro Avv se ponovo ustrči na visoko brdo i poče njuškati vjetar. Vjetar je dolazio s juga. Avv je dugo njuškao i napokon izjavi:

— Miriše na papagaje, palme, majmune, ruže, grožđe i guštere. Ali na ribara ne miriše.

— Ponjuškajder još! — reče Bumba.

— Miriše na žirafe, kornjače, nojeve, vreo pijesak, piramide ... Ali na ribara ne miriše.

— Nikad ti ne ćeš naći ribara! — uz smijeh reče Groh-Groh. — Ne treba da se hvališ.

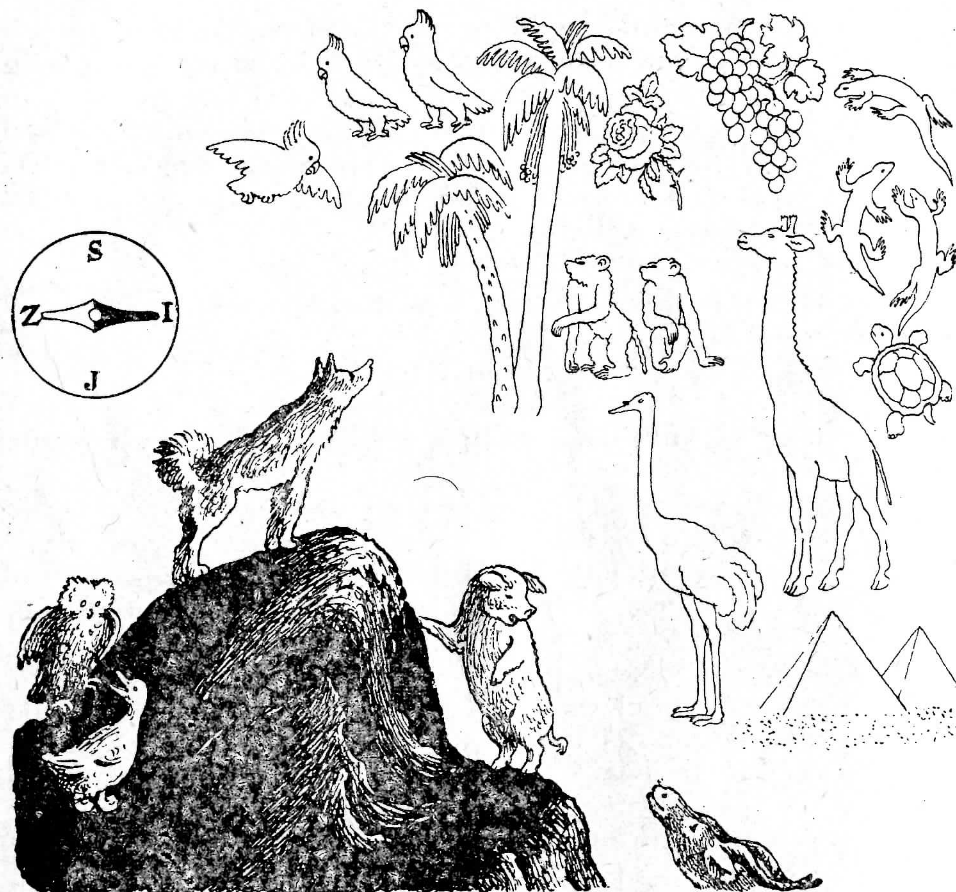
Avv ne odgovori. Nego sutradan rano ujutro ponovo ustrča na visoko brdo i sve do večeri je njuškao uzduh. Uveče kasno dojuri do doktora, koji je spavao s Pentom.

— Ustaj, ustaj! — povika on. — Ustaj! Našao sam ribara! Daj se razbudi! Dosta spavanja. Čuješ li — našao sam ribara. Našao sam, našao sam ribara! Osjećam njegov miris. Da, da! Vjetar miriše duhanom i haringom!

Doktor se razbudi i potrča za psom.

— S mora piri zapadnjak — vikao je pas, — i osjećam ribarev miris. On je preko mora, na onom brijegu. Brže, brže tamo!

Avv je tako glasno lajao, da sve životinje nagoše bježati na visoko brdo. Ispred njih — Penta.

— Brže trči mornaru Robinzonu, — povika doktoru Avv, — i moli ga, da ti dade lađu! Brže, jer će biti kasno!

Doktor se odmah natisne bježati tamo, gdje je stajala lađa mornara Robinzona.

— Dobar dan, mornaru Robinzone! — vikne doktor. — Budi tako dobar posudi mi svoju lađu! Opet mi treba da se otisnem na more po jednom vrlo važnom poslu.

— Izvoli, reče mornar Robinzon. — Ali pazi, da te ne uhvate pirati! Pirati su strašni zločinci, razbojnici! Tebe će zarobiti, a moju će lađu spaliti ili potopiti.

No doktor nije slušao što govori mornar Robinzon. On uskoči na lađu, smjesti Pentu i sve životinje i pojuri na otvoreno more.

Avv istrča na palubu i poviče doktoru:

— Zaksara! Zaksara! Ksu!

Na pasjem jeziku to znači:

»Pazi na moj nos! Na moj nos! Kud ja svoj nos okrenem, tamo upravljaj svoju lađu.«

Doktor razvije jedra, i lađa pojuri još brže.

— Brže, brže! — vikao je pas.

Životinje su stajale na palubi i gledale naprijed, ne bi li spazile ribara.

Ali Penta nije vjerovao, da će se moći naći njegov otac. On je sjedio spuštene glave i plakao.

Nastupila večer. Smračilo se. Patka Kika reče psu:

— Ne, Avv, ti ne ćeš naći ribara! Žao mi je siromašnog Pente, ali nema ništa — treba se vratiti kući.

A onda se obrati doktoru:

— Doktore, doktore! Okreći svoju lađu! Idemo natrag. Ovdje ne ćemo naći ribara.

Najednom sova, koja je sjedila na katarci i gledala naprijed, povika:

— Vidim naprijed veliku stijenu — eno tamo, daleko-daleko!

— Brže onamo! — poviče pas. — Tamo je ribar, na stijeni. Osjećam njegov miris ... Tamo je!

Uskoro svi ugledaše, da iz mora izviruje stijena. Doktor uperi lađu prema toj stijeni.

Ali ribara nigdje nije bilo.

— To sam znao, da Avv ne će naći ribara! — sa smijehom reče Groh-Groh. — Ne razumijem, kako je doktor mogao povjerovati takvom hvalisavcu.

Doktor ustrča na stijenu i stade zvati ribara.

Ali se nitko ne odazva.

— Gin-gin! — vikao je Čiči.

— Gin-gin! — vikahu Bumba i Kika.

»Gin-gin« — na životinjskom znači »au«.

Ali samo je vjetar hujao nad vodom i vali su se sa jekom razbijali o kamenje.

7. NAŠAO!

Ribara na stijeni nije bilo. Avv skoči s lađe na stijenu i stade trčati po njoj nazad i naprijed, njuškajući svaku pukotinicu. I najednom glasno zalaja.

— Kinedele! Nop! — povika. — Kinedele! Nop!

Na pasjem jeziku to znači:

»Ovamo, ovamo! Doktore, za mnom, za mnom!«
Doktor potrča za psom. Pored stijene bijaše malen otočić. Avv pojuri onamo. Doktor nije zaostajao ni koraka iza njega. Avv je trčao sad naprijed, pa nazad i odjednom šmugnu u nekakvu jamu. U jami bijaše mračno. Doktor se spusti u jamu i zapali svoj fenjer. I što je bilo? U jami, na goloj zemlji, ležao je nekakav plavokos čovjek, strašno jadan i blijed.
Bio je to Pentin otac.
Doktor ga povuče za rukav i reče:
— Ustanite, molim. Mi vas već dugo tražimo! Jako ste nam, jako potrebni!
Čovjek pomisli, da je to pirat, steže pesnice i reče:
— Bježi od mene, razbojniče! Branit ću se do posljednje kapi krvi.
Ali uto vidje, kako je u doktora dobro lice, i reče:
— Vidim da niste pirat. Dajte mi jesti. Umirem od gladi.
Doktor mu dade kruha i sira. Čovjek je pojeo i ustao.
— Kako ste ovamo dospjeli? — upita doktor.
— Bacili su me ovamo zli pirati, krvožedni, surovi ljudi! Nisu mi dali ni jela ni pića. Uzeli su od mene moga sina i odvezli ga nekud u nepoznato. Ne znate li, gdje je moj sin?
— A kako vam se sin zove? — upita doktor.
— Zove se Penta, — odgovori ribar.
— Pođite za mnom, — reče doktor i pomogne mu da izađe iz jame.
Pas Avv potrča naprijed.
Penta vidje s lađe da mu dolazi otac, i baci se prema ribaru.
— Nađen je! Nađen je! Ura!
Svi su se smijali, radovali, zapljeskali i zapjevali:

To je čast i slava
Našeg hrabrog Avva!

Jedino je Groh-Groh stajala po strani i tužno uzdisala.
— Oprosti mi, Avve, — govorila je, — zato što sam ti se smijala i nazivala te hvalisavcem.

— U redu, odgovori Avv, — opraštam ti. Ali ako me još jedamput uvrijediš, odgrist ću ti rep.
Doktor je odvezao plavoga mornara i njegova sina kući, u ono selo, odakle su bili.
Kad je lađa pristajala uz obalu, doktor je vidio, da na obali stoji žena. Bila je to Pentina mati, ribarka. Dvadeset je dana i noći presjedila na obali i gledala u daljinu, na more: ne ide li kući njen sin? Ne ide li kući njen muž?
Kad ugleda Pentu, baci se k njemu i poče ga ljubiti.
Ljubila je Pentu, ljubila je plavokosog mornara, ljubila doktora; tako je bila zahvalna Avvu, da je htjela i njega poljubiti.

Ali Avv pobježe u grmlje i promrmlja srdito:

— Kakve gluposti! Ne podnosim da me ljube. Ako joj se već hoće tako, nek poljubi Groh-Groh.

Ali Avv se samo pravio ljutim. Zapravo mu je bilo vrlo drago.

Uveče doktor reče:

— Pa, doviđenja! Vrijeme nam je kući.

— Ne, ne! — povika ribarka, — morate nam ostati u gostima! Nahvatat ćemo ribe, ispeći kolača i dat ćemo Vuciguraju slatkih medenjaka.

— Vrlo rado bih ostao još i po danu, — reče Vuciguraj, smiješeći se svojim gubicama.

— I ja! — povika Kika.

— I ja! — prihvati Bumba.

— Pa dobro! — reče doktor. — U tom slučaju, i ja ostajem s njima kod vas u gostima.

I uputi se sa svim svojim životinjama u goste k ribaru i njegovoj ženi.

8. AVV DOBIVA DAR

Doktor je ujahao u selo na Vuciguraju. Kad je prolazio glavnom ulicom, svi su mu se klanjali i klicali:

— Živio dobri doktor!

Na trgu su ga dočekali seoski đaci i darovali mu buket divnih cvjetova.

A zatim izađe patuljčić, pokloni mu se i reče:

— Želim da vidim vašeg Avva.

Patuljčić se zvao Bambuko. Bio je najstariji pastir u tom selu. Svi su ga voljeli i poštovali.

Avv dotrči k njemu i zamaha repom.

Bambuko izvadi iz džepa vrlo lijepu pseću ogrlicu.

— Psu Avve! — reče on svečano. — Stanovnici našeg sela daruju ti ovu divnu ogrlicu zato što si pronašao ribara, koga su bili ugrabili pirati.

Avv zavrti repom i reče:

— Čaka!

Vi se, sigurno, sjećate, da to na životinjskom jeziku znači: »Hvala!«

Svi počeše ogledavati ogrlicu. Velikim slovima bilo je napisano na ogrlici:

»Avvu — najpametnijem i najhrabrijem psu.«

Tri dana provede Jojboli u gostima kod Pentina oca i majke. Vrijeme je prošlo vrlo veselo. Vuciguraj je od jutra do mraka grickao slatke medenjake, Penta je svirao na violini, a Groh-Groh i Bumba su igrali. Ali dođe vrijeme da se ide.

— Doviđenja! — reče doktor ribaru i ribarki, uzjaha na Vuciguraja i pođe na svoju lađu.

Sve ga je selo ispratilo.

— Bolje da ostaneš kod nas! — reče mu patuljčić Bambuko. — Sad se morem smucaju pirati. Napast će te i zarobiti skupa sa svim tvojim životinjama.

— Ne bojim se ja pirata! — odgovori mu doktor. — Imam vrlo brzu lađu. Raširit ću jedra, i pirati nas ne će stići.

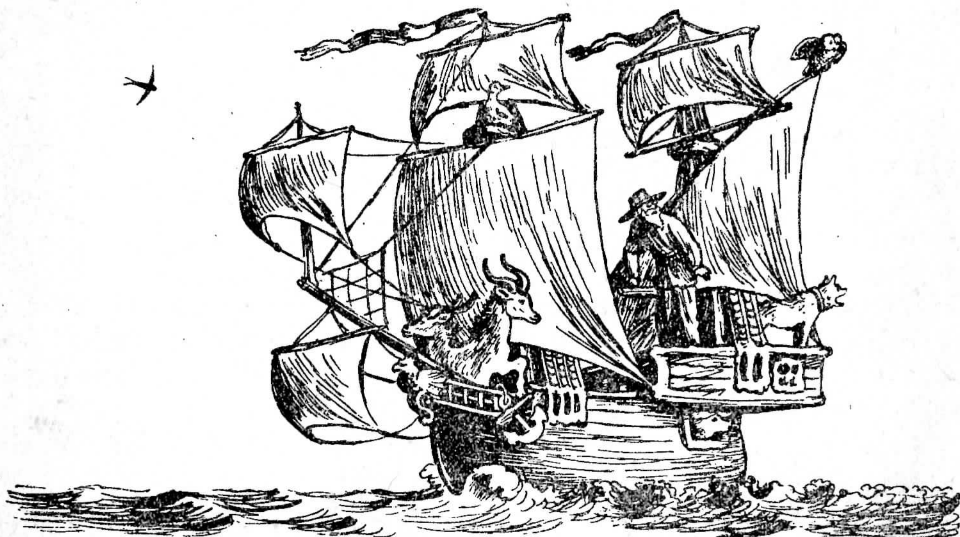
S tim se riječima doktor otisnu od obale.

Svi su mu mahali maramicama i klicali »ura«.

9. PIRATI

Lađa je žurno odmicala na valovima. Treći dan putnici opaze u daljini nekakav pust otok. Na otoku se nije vidjelo ni sela, ni životinja, ni ljudi — samo pijesak i veliko kamenje. Ali tamo, iza

kamenja, skrivahu se strašni pirati. Kad bi kakva lađa plovila mimo otoka, oni bi je napadali, opljačkali i pobili ljude, a lađu potopili. Pirati su bili vrlo kivni na doktora zato, što im je oteo plavokosog ribara i Pentu, i odavno već vrebahu na njega.

Pirati su imali veliku lađu, koju su sakrili iza velike stijene.

Doktor nije vidio ni pirata niti njihove lađe. On je šetao palubom sa svojim životinjama. Vrijeme je bilo divno, sunce je žarko sjalo. Doktor se osjećao veoma sretnim.

Najednom gica Groh-Groh reče:

— Pogledajte, kakva je ono tamo lađa?

Doktor pogleda i vidje, da im se iza otoka na crnim jedrima približuje nekakva crna lađa — crna kao crnilo, kao čađ.

— Ne sviđaju mi se ta jedra! — rekla je Gica. — Zašto nisu bijela, a ne crna? Samo piratske lađe imaju crna jedra.

Groh-Groh je pogodila: na crnim jedrima jurili su zločinci — pirati. Htjeli su stići doktora Jojbolija, da mu se žestoko osvete, što im je oduzeo ribara i Pentu.

— Brže! Brže! — vikaše doktor. — Dignite sva jedra!

Ali su se pirati približavali sve više i više.

— Stići će nas! — vikala je Kika. — Blizu su. Vidim njihova strašna lica! Kakve su im zle oči! ... Što da radimo? Što da radimo? Kud bježati? Sad će navaliti na nas, svezat će nas i pobacati u more!

— Gledaj, — pokaza Avv, — tko to tamo stoji na krmi? Zar ga ne poznaš? To je on, to je zločinac Barmalej! U jednoj mu je ruci sablja, u drugoj — pištolj. On će nas pobiti, postrijeljati, uništiti!

Ali se doktor nasmije i reče:

— Ne bojte se, moji dragi, to mu ne će uspjeti! Smislio sam dobar plan. Vidite li lastavicu, što leti iznad valova? Ona će nam pomoći da se spasimo od razbojnika.

I on poviče jakim glasom:

— Na-za-se! Na-za-se! Karačuj! Karabun!

Na životinjskom jeziku to znači:

»Lastavice, lastavice! Progone nas pirati. Hoće da nas pobiju i pobacaju u more!«

Lastavica se spusti k njemu na lađu.

— Slušaj, lastavice, moraš nam pomoći! — reče doktor. — Karafu, marafu, duk!

Na životinjskom jeziku to znači:

»Leti brzo i zovi ždralove!«

Lastavica odleti i za časak se vrati sa ždralovima.

— Dobar dan, doktore Jojboli! — zakričaše ždralovi. — Ne žalosti se, sad ćemo te izbaviti!

Doktor priveže uže za kljun lađe, ždralovi uhvate uže i povukoše lađu naprijed.

Ždralova bijaše mnogo, oni su letjeli naprijed veoma brzo i vukli za sobom lađu. Lađa je jurila kao strijela. Doktor se čak morao uhvatiti za šešir, da mu ne odleti u more.

Pogledaše životinje, a piratski brod sa crnim jedrima ostade daleko otraga.

— Hvala vam, ždralovi! — reče doktor. — Izbavili ste nas od pirata. Da vas ne bijaše, ležali bismo na dnu mora.

10. ZAŠTO POBJEGOŠE ŠTAKORI

Nije bilo lako ždralovima vući za sobom tešku lađu. Za nekoliko sati oni su se tako umorili, da samo što nisu popadali u more. Tada su dovukli lađu do obale, oprostili se s doktorom i odletjeli na rodnu baru.

Doktor je dugo mahao maramicom za njima.

Ali uto dođe mu sova Bumba i reče:

— Pogledajder tamo. Gledaj — tamo su na palubi štakori! Skaču s lađe pravo u more i plivaju prema obali jedan za drugim!

— To je dobro! — reče doktor. — Štakori su štetočine, i ja ih ne volim.

— Ne, to je vrlo rđavo! — s uzdahom je rekla Bumba. — Štakori žive dolje, u utrobi lađe, i čim se na dnu lađe pojavi pukotina, oni opaze tu pukotinu prije sviju, skaču u vodu i plivaju pravo prema obali. Znači, naša će lađa potonuti. Eto čujder sam, što govore štakori.

Kako su uto iz utrobe lađe izašla dva štakora, mladi i stari, stari je govorio mladome:

— Juče uveče odem u svoju rupu i vidim, da iz pukotine curi voda. No, mislim, treba bježati. Sutra će ta lađa potonuti. Bježi i ti, dok nije kasno.

I oba se štakora bace u vodu.

— Da, da, — usklikne doktor, — sjećam se! Štakori uvijek bježe, kad lađa tone! I mi moramo odmah bježati s lađe, inače ćemo se potopiti zajedno s njom. Životinje, za mnom! Brže! Brže!

On skupi svoje stvari i brzo istrča na obalu. Životinje požure za njim. Dugo su išli pjeskovitom obalom i jako se umoriše.

Sjedimo i odmorimo se, — reče doktor. — Porazmislimo, što da radimo.

— Zar ćemo ovdje ostati cijelog svog života? — reče Vuciguraj i zaplače.

I krupne mu suze grunuše iz sva četiri njegova oka.

S njim skupa počeše plakati i sve ostale životinje, jer su sve jako željele da se vrate kući.

Ali najednom doleti lastavica.

— Doktore, doktore! — poviče ona. — Dogodila se velika nesreća: tvoju su lađu uhvatili pirati!

Doktor skoči na noge.

— Što rade na mojoj lađi? — upita.

— Hoće da je opljačkaju, — odgovori lastavica. — Hajde brže i protjeraj ih odanle!

— Ne ću, — reče doktor i veselo se nasmija, — ne treba ih tjerati. Nek samo plove na mojoj lađi. Daleko ne će otploviti, već ćeš vidjeti! Bolje pođimo i, dok ne primijete, uzet ćemo u zamjenu njihovu lađu. Idemo da uhvatimo piratsku lađu!

I doktor pojuri obalom. Za njim — Vuciguraj i sve životinje.

Evo piratske lađe! Na njoj ne bijaše nikoga. Svi su pirati — na Jojbolijevoj lađi.

— Tiše, tiše, ne šuškajte! — reče doktor. — Popet ćemo se tiho na piratsku lađu, tako da nas nitko ne opazi!

11. NEVOLJA ZA NEVOLJOM

Životinje tiho uđoše u lađu, tiho podigoše crna jedra i tiho zaploviše po valovima. Pirati ništa ne primijetiše.

I najednom se dogodi velika nesreća.

Stvar je u tome, što se gica Groh-Groh prehladila i dobila kijavicu. I baš u času, kad je doktor pokušao da nečujno prođe mimo pirata, Groh-Groh glasno kihne. Jedamput, drugi put i treći put.

Pirati poslušaju: netko kiše. Brže istrčaše na palubu i vidješe, da im je doktor uzeo lađu.

— Stoj! Stoj! — povikaše oni i baciše se u potjeru za njim.

Doktor razvije jedra. Još malo pa bi ih pirati dostigli. Ali on je jurio naprijed i naprijed, i pomalo pirati počeše zaostajati.

— Ura! Spaseni smo! — usklikne doktor.

Ali uto glavni pirat Barmalej potegnu svoj pištolj i opali. Tane pogodi Vuciguraja u prsa. Vuciguraj se zaljulja i padne u more.

— Doktore, doktore, pomozite! Tonem!

— Jadni Vuciguraj! — vikne doktor. — Drži se još malo na vodi! Sad ću ti pomoći.

Doktor spusti jedra, zaustavi lađu i dobaci Vuciguraju uže.

Vuciguraj se prihvati za uže zubima. Doktor je izvukao ranjenu životinju na palubu, zavio mu ranu i ponovo se uputio na put. Ali bilo je već kasno: pirati su jurili punim jedrima.

— Ipak ćemo te, na koncu, uhvatiti! — vikali su. — I tebe i sve tvoje životinje! Tamo, na katarci, u tebe je divna patkica! Uskoro ćemo je ispeći. Ha-ha, to će biti ukusno jelo. I gicu ćemo isto ispeći. Odavno već nismo jeli prasetine! Večeras ćemo imati

svinjske kotlete. Ho-ho-ho! A tebe, doktorčiću, svezat ćemo užetom i baciti u more — zubatim morskim psima.

Groh-Groh ču te riječi i zaplaka.

— Jadna ja, jadna! — govorila je. — Ne ću da me pirati ispeku i pojedu!

Avv isto zaplaka — žao mu bijaše doktora:

— Ne ću, da ga progutaju morski psi!

12. DOKTOR JE SPASEN!

Samo se sova Bumba nije bojala pirata. Ona mirno reče Avvu i Groh-Grohi:

— Kako ste glupi! Čega se bojite! Zar ne znate, da će se ta lađa, na kojoj nas pirati progone, uskoro potopiti? Sjećate li se, što je rekao štakor? Rekao je da će lađa danas neizbježno potonuti. Na njoj je široka pukotina, i puna je vode. A s lađom će se potopiti i pirati. Čega se bojite, pirati će se utopiti, a mi ćemo ostati živi i zdravi.

Ali Groh-Groh nastavi plakati.

— Dok se pirati utope, oni će dospjeti ispeći i mene i Kiku! — govorila je ona.

Međutim su se pirati primicali sve bliže. Sprijeda na palubi stajao je glavni pirat — Barmalej. On je razmahivao sabljom i jako vikao:

— Ej ti, majmunski doktore! Ne ćeš dugo liječiti majmune — uskoro ćemo te zavitlati u more! Tamo će te progutati morski psi!

Doktor mu vikne u odgovor:

— Čuvaj se, Barmaleju, da tebe ne bi morski psi progutali! Tvoja lađa ima pukotinu, i skoro će se potopiti.

— Lažeš! — poviče Barmalej. — Kad bi moja lađa tonula, s nje bi bježali štakori!

— Štakori su već davno pobjegli, i ubrzo ćeš biti na dnu sa svim svojim piratima!

Tada tek pirati opaziše, da im lađa polako tone. Počeše trčati po palubi, plakati i vikati:

— Upomoć!

Ali ih nitko ne htjede spasavati.

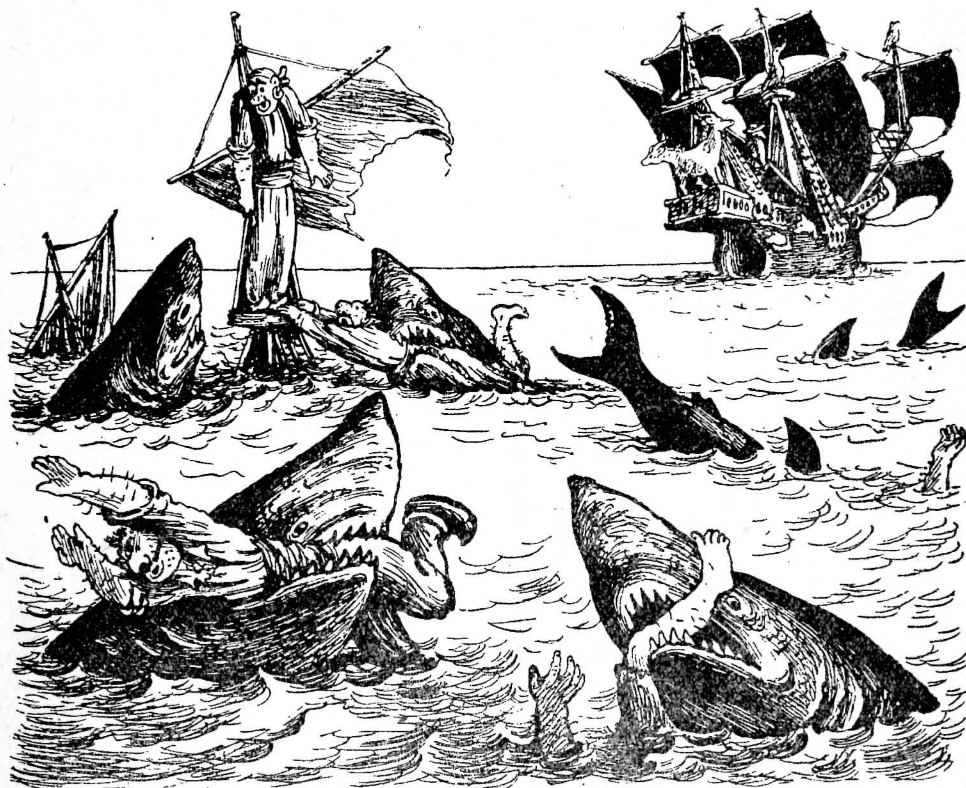
Lađa se sve dublje spuštala na dno. Pirati se uskoro nađoše u vodi. Oni su se praćakali u valovima i nisu prestajali vikati:

— Pomozite, pomozite, tonemo!

Barmalej dopliva do lađe, na kojoj je bio doktor i stade se penjati po užetu na palubu. Ali pas Avv iskezi zube i strašno reče: »Rrr! ...« Barmalej se uplaši, krikne i od straha poletje glavačke natrag u more.

— Pomozite! — vikao je. — Spasite! Izvucite me iz vode!

13. STARI PRIJATELJI

Najedamput se na površini mora pojaviše morski psi — ogromne, strašne ribe oštrih zuba, široko razjapljenih ždrijela. Oni se pognaše za piratima, i uskoro su ih progutali sve do jednoga.

— Tako im i treba! — reče doktor. — Ta oni su otimali, mučili i ubijali ljude, koji im ništa nisu skrivili. Zato platiše za svoja zlodjela.

Dugo je plovio doktor burnim morem. I najednom začuje, da netko viče:

— Boen! Boen! Baraven! Baven!

Na životinjskom jeziku to znači:

»Doktore, doktore, zaustavi svoju lađu!«

Doktor spusti jedra. Lađa se zaustavi, i svi ugledaše papagaja Karuda. On je brzo letio nad morem.

— Karudo! To si ti? — usklikne doktor. — Baš mi je drago da te vidim! Leti, leti ovamo!

Karudo doleti na lađu, stane na visoku katarku i vikne:

— Gledajder, tko pliva za mnom! Gle tamo, na samom horizontu, na zapadu!

Doktor pogleda na more i vidje, da daleko-daleko nad morem pliva Krokodil. A na leđima krokodilovim stoji majmun Čiči. Maše palmovom grančicom i smije se.

Doktor odmah uputi lađu ususret Krokodilu i majmunu Čiči i spusti im s lađe uže.

Oni se uzveraše po užetu na palubu, polete k doktoru i počeše mu ljubiti usta, lice, bradu, oči.

— Kako ste se našli nasred mora? — pitao ih je doktor.

Bio je sretan što se opet našao sa svojim starim prijateljima.

— Ah, doktore! — reče Krokodil. — Bilo nam je tako dosadno bez tebe u našoj Africi! Dosadno bez Kike, bez Avva, bez Bumbe, bez drage Groh-Groh! Tako smo se zaželjeli da se vratimo u tvoju kuću, gdje u ormaru žive vjeverice, na divanu — ježić, a u škrinji

— zečica sa zečićima. Odlučili smo da ostavimo Afriku, preplivamo sva mora, da se domognemo do tvoga grada i da budemo kod tebe cijelog života.

— Izvolite! — reče doktor. — Meni je drago.

— Ura! — poviče Bumba.

— Ura! — povikaše sve životinje.

A onda se uhvatiše za ruke i uzeše igrati oko katarke:

Šijem, rijem, tijem drijem!
Šivandaza, šivanda!
S dragim našim Jojbolijem
Ostajemo zavazda!

Samo je majmun Čiči sjedio postrance i tužno uzdisao.

— Što je tebi? — upita Vuciguraj.

— Ah, sjetio sam se zle Barbare! Opet će nas vrijeđati i mučiti!

— Ne boj se, — usklikne Vuciguraj, — Barbara više nije u našoj kući! Bacio sam je u more i ona sad živi na pustom otoku.

— Na pustom otoku?

— Da!

Svi se razveseliše — i Čiči, i Krokodil, i Karudo: Barbara živi na pustom otoku!

— Živio Vuciguraj! — povikaše oni i opet počeše igrati.

Šivandare, šivandare,
Funduklije, dunduklije!
Više nema zle Barbare!
Bez nje nam je veselije!

Vuciguraj im je mahao s obje glave, a oboja usta su mu se smijala.

Lađa je jurila punim jedrima, i uveče je patka Kika, popevši se na visoku katarku, ugledala rodne obale.

— Došli smo! — povikala je. — Još časak, pa smo kod kuće! ... Ali što je to? Gledajte, gledajte! Sav je grad u svijetlu! Ne gori li, možda, naša kuća? Ali, kakav užas! Kakva nesreća!

Nad gradom bio je visok odsjaj svijetla.

— Brže do obale! — naredi doktor. — Moramo ugasiti taj plamen! Zgrabimo vjedra i polijmo ga vodom!

Uto na katarku uzletje Karudo. On pogleda sa osmatračnice i najednom se zasmija tako glasno, da ga svi pogledaše, u čudu.

— Ne treba vam gasiti taj plamen, — reče on i opet se nasmije, — zato što to nipošto nije požar.

— Pa što je to? — upita doktor Jojboli.

— I-lu-mi-na-ci-ja! — odgovori Karudo.

— A što to znači? — upita Groh-Groh. — Nikad nisam čula takve neobične riječi.

— Sad ćeš doznati, — reče papagaj. — Strpi se još deset minuta.

Za deset minuta, kad lađa priđe bliže obali, svi odmah shvatiše, što je to iluminacija. Na svima kućama i tornjevima, na stijenama uz obalu, na krošnjama drveća — svuda su gorjele svjetiljke — crvene, zelene, žute, a na obali su gorjeli krijesovi, a sjajni su im se plamenovi dizali gotovo do neba. Žene, ljudi i djeca u svečanim, lijepim odijelima igrali su oko krijesova i pjevali vesele pjesme.

Čim ugledaše, da je uz obalu pristala lađa, na kojoj se doktor Jojboli vratio sa svoga putovanja, zapljeskaše rukama, svi nasmijani, i svi, kao jedan čovjek, požuriše da ga pozdrave.

— Živio doktor Jojboli! — klicali su. — Živio slavni doktor Jojboli!

Doktor je bio zadivljen. Nije očekivao takav doček. Mislio je, da će ga dočekati samo Tanja i Vanja i, možda stari mornar Robinzon, a njega dočekuje cio grad s bakljama, muzikom, veselim pjesmama! U čemu je stvar? Zašto ga slave? Zašto tako slave njegov povratak?

Htio je uzjahati na Vuciguraja i poći kući, ali ga mnoštvo zahvati i ponese na rukama — pravo na široki Primorski trg, najljepši trg u gradu.

Sa svih su prozora gledali ljudi i bacali doktoru cvijeće. Doktor se smijao, otpozdravljao —i najednom ugleda, da se prema njemu kroz masu probijaju Tanja i Vanja.

Kad mu se približe, on ih zagrli, izljubi i zapita:

— Otkud ste doznali, da sam pobijedio Barmaleja?

— Mi smo to doznali od Pente, — odgovore Tanja i Vanja. — Penta je bio došao u naš grad i pričao nam, da si ga oslobodio iz strašnog ropstva i izbavio mu oca od razbojnika.

Tu istom doktor opazi, da na brežuljku, daleko-daleko, stoji Penta i maše mu očevim rupčićem.

— Zdravo, Penta! — dovikne mu doktor, ali u taj čas priđe k doktoru, smiješeći se, stari mornar Robinzon, čvrsto mu steže ruku i reče mu tako jakim glasom, da su ga svi na trgu čuli:

— Dragi, mili Jojboli! Mi smo ti toliko zahvalni, što si očistio sve more od ljutih pirata, koji su otimali naše lađe. Dosada se nismo smjeli upuštati na daleku plovidbu, jer su nas ugrožavali pirati. A sad je more slobodno, i naše su lađe van opasnosti! Mi smo ponosni, što u našem gradu živi tako hrabar čovjek. Sagradili smo ti divnu lađu, i dozvoli da ti je darujemo.

— Živio naš dragi, naš neustrašivi doktor Jojboli! — jednoglasno povika mnoštvo. — Hvala, hvala ti!

Doktor se nakloni mnoštvu i reče:

— Zahvaljujem na ljubaznom dočeku! Sretan sam, što me volite. Ali ja nikad, nikad, nikad ne bih izišao nakraj s morskim piratima, da mi nisu pomogli moji vjerni prijatelji, moje životinje. Evo, one su ovdje sa mnom, i htio bih od svega srca da ih pozdravim i da im izrazim svoju zahvalnost na njihovom požrtvovnom prijateljstvu!

— Ura! — povika masa. — Živjele neustrašive Jojbolijeve životinje!

Poslije tog svečanog dočeka doktor sjede na Vuciguraja i u pratnji svojih životinja uputi se prema ulazu svoje kuće.

Što su mu se obradovali zečići, vjeverice, ježevi i šišmiši! Ali nije stigao ni da se pozdravi s njima, kad na nebu začu šum. Doktor istrča na vrata i vidje, da to lete ždralovi. Sletjeli su mu kući i, ni riječi ne govoreći, donijeli mu veliku košaru najljepšega voća: u košari su bile urme, jabuke, kruške, banane, breskve, grožđe, naranče!

— To tebi, doktore, iz Zemlje majmuna!

Doktor im se zahvali, i oni odmah odletješe natrag.

A za sat u doktorovu vrtu započe velika gozba. Na dugačkim klupama, za dugačkim stolom, na svijetlu raznobojnih svjetiljaka, zasjeli su svi Jojbolijevi prijatelji: i Tanja, i Vanja, i Penta, i stari mornar Robinzon, i lastavica, i Groh-Groh, i Čiči, i Kika, i Karudo, i Bumba, i Vuciguraj, i Avva, i vjeverice, i zečevi, i ježevi, i šišmiši.

Doktor ih je častio medom, kiselim bombonima i medenjacima, a također i slatkim voćem, koje mu poslaše iz Zemlje majmuna.

Gozba se pretvori u slavlje. Svi su se šalili, smijali se i pjevali, a onda su ustali iza stola i počeli igrati u vrtu, na svijetlu raznobojnih svjetiljaka.

Najednom Penta opazi, da se doktor prestao smijati, da se namrštio i da zabrinuta izgleda trči što brže može u kuću.

— Što se dogodilo? — upita Penta.

Doktor ništa ne odgovori. Uze Pentu za ruku i brzo otrča s njim uz stepenice. Kod samih vrata u predsoblju sjedili su i

ležali bolesnici: medvjed, koga je izujedao bijesan vuk, galeb, koga su ranili zločesti dječaci, i malo čupavo jelenče, koje je čitavo vrijeme stenjalo, jer je imalo šarlah. Njega je doveo k doktoru onaj isti konj, kojemu je, ako se sjećate, doktor još prošle godine dao izvrsne velike naočari.

— Pogledaj te životinje, — reče doktor, — pa ćeš shvatiti, zašto sam tako brzo napustio našu svečanost. Ne mogu se veseliti, ako kod mene iza zida stenju i plaču od boli moje drage životinje!

Doktor brzim koracima pređe u kabinet i odmah poče spremati lijekove.

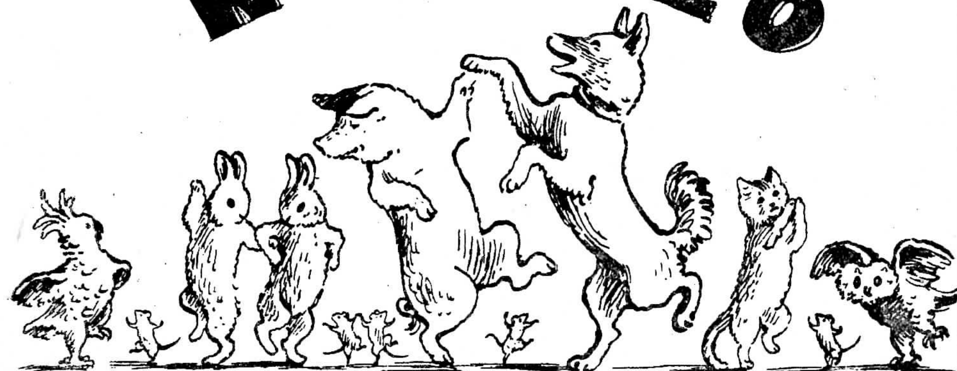
— Dozvoli, da ti pomognem! — reče Penta.

— Molim! — pristane doktor. — Metnider medvjedu toplomjer i donesi mi ovamo u kabinet jelenče. Na samrti je. Treba ga spasiti prije sviju.

Penta se pokazao kao dobar pomoćnik. Nije prošao sat, a doktor je izliječio sve bolesnike. Tek što su ozdravili, nasmijaše se od sreće, rekoše doktoru »čaka« i počeše ga ljubiti.

Doktor ih povede u vrt, upozna ih s drugim životinjama, a zatim povika: »Razmaknite se!« — i s majmunom Čiči zaigra veselu životinjsku »tkellu«, ali tako čilo i vješto, da čak medvjed, pa i konj, ne izdržaše, već počeše s njim igrati.

KAZALO

PRVI DIO

PUTOVANJE U ZEMLJU MAJMUNA

DRUGI DIO

PENTA I MORSKI PIRATI

Izdavačko poduzeće *Mladost*, Zagreb, Ilica 7/I.

HRU - 3 2
MAT - 3 2
LIK - 4 3
POU - 3 2
PR - 3 2
MUZ - 3 2
ZEM - 3 2
FIZ - 3 3
TEH - 3 2
DOM - 4 4
ENG - 3 2

31

26

MAMA

AKO IDEŠ PO SVOJ
KAPUT ODNESI ONAJ
SMEĐI LIDIJIN ŠOS
NA ČIŠĆENJE

mladost